

PÕLLUMAJANDUSE REGISTRITE
JA INFORMATSIOONI AMET

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

ABIKS TAOTLEJALE

Eesti maaelu arengukava 2014-2020 Keskkonnasõbraliku köögivilja-, ravimtaime- ja maitsetaimekasvatuse ning maasikakasvatuse toetus; Keskkonnasõbraliku puuvilja- ja marjakasvatuse toetus

Taotluse vastuvõtt e-PRIAs 2.– 21. maini

Tallinn
Tartu
2019

1. EESTI MAAELU ARENGUKAVA 2014–2020 PINDALA- JA LOOMATOETUSED 2019. AASTAL	4
2. KESKKONNASÕBRALIKU AIANDUSE TOETUS	4
2.1. Ühised nõuded KSK ja KSA toetuse taotlemisel.....	4
2.1.1. Toetusõiguslikkuse nõuded KSK ja KSA taotlejale	4
2.1.2. Nõuetele vastavus	4
2.1.3. Toetusõiguslik põllumajandusmaa KSK ja KSA toetuse puhul	5
2.1.4. Baasnõuded KSK ja KSA taotlejale	6
2.1.5. Maksimaalne toetuse suurus	6
2.2. Keskkonnasõbraliku köögivilja-, ravimtaime- ja maitsetaimikasvatuse ning maasikakasvatuse toetuse (KSK) nõuded	7
2.2.1. Toetusõiguslik põllumajandusmaa.....	7
2.2.2. KSK toetuse saamise nõuded.....	9
2.2.3. Toetuse ühikumäär.....	10
2.3. Keskkonnasõbraliku puuvilja- ja marjakasvatuse toetuse (KSA) nõuded ...	10
2.3.1. Toetusõiguslik põllumajandusmaa.....	10
2.3.2. KSA toetuse saamise nõuded.....	11
2.3.3. Toetuse ühikumäär.....	13
3. KOHUSTUS	13
3.1. Kohustuse üleandmine	14
3.2. Kohustuse suurendamine	14
3.3. Kohustuse asendamine.....	14
4. TAOTLEMINE	14
4.1. Taotleja andmete kandmine registrisse	15
4.2. Põllumajandusmaa registrisse kandmine	15
4.3. Põldude joonistamine „Minu põllud“ teenuses.....	16
4.4. Taotluse täitmine vanas e-PRIAs.....	19
4.5. Taotluse esitamine	20
4.6. Kokkuvõtte KSA/KSK toetuste taotlemiseks vajalikest dokumentidest	22
5. TAOTLUSEL ESITATUD ANDMETE MUUTMINE VÕI TAOTLUSE TAGASIVÕTMINE	22
5.1. Taotlusel esitatud andmete muutmine	22
5.2. Põllumajandusliku majapidamise/ettevõtte üleandmine pärast toetuse taotluse esitamist	22
5.3. Taotluse tagasivõtmine(annulleerimine).....	23
5.4. Vääramatud jõud ja erandlikud asjaolud.....	23
5.4.1. Kohustuse jätkamine taotleja surma korral.....	23
6. TAOTLUSE KONTROLLIMINE	24
6.1. Halduskontroll.....	24
6.2. Kohapealne kontroll.....	25
7. TOETUSE VÄHENDAMINE	26
7.1. Toetuse vähendamine toetusõiguslikkuse alusel, sh pindalade erinevuse tõttu	26
7.2. Toetuse vähendamine baas- ja toetatavate nõuete rikkumise eest	27
7.3. Toetuse vähendamine taotluse hilinenult esitamise eest.....	27
7.4. Toetuse vähendamine juhul, kui taotleja ei ole deklareerinud kogu maakasutust	27
7.5. Toetuse vähendamine nõuetele vastavuse süsteemi nõuete rikkumise tõttu .	27
7.6. Toetuse vähendamine juhul, kui taotleja ületab maksimaalset toetuse suurust.....	28
8. TOETUSE MÄÄRAMINE VÕI TAOTLUSE RAHULDAMATA JÄTMINE	28
9. TOETUSE MAKSMINE	29

10. OTSUSE VAIDLUSTAMINE	29
11. TOETUSE TAGASINÕUDMINE.....	30
12. TOETUSE ANDMISEST JA KASUTAMISEST TEAVITAMINE	30
14. KESKKONNATOETUSTE SEIRE JA HINDAMINE	30
15. KSA ja KSK TOETUSTE ALUSEKS OLEVAD ÕIGUSAKTID	32
15.1. Eesti õigusaktid	32
15.2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu ning Komisjoni määrused.....	32
15.3. Muud dokumendid	33

1. EESTI MAAELU ARENGUKAVA 2014–2020 PINDALA- JA LOOMATOETUSED 2019. AASTAL

13. veebruaril 2015. aastal kiitis Euroopa Komisjon heaks [Eesti maaelu arengukava 2014–2020](#) (edaspidi MAK). 2019. aastal saab taotleda järgmisi MAK pindala- ja loomatoetusi ([maaeluministri 26.03.2019. a määrus nr 36 „2019. aastal „Eesti maaelu arengukava 2014–2020” alusel antavad Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika kohased maaelu arengu toetused](#)):

1. Põllumajanduse keskkonna- ja kliimameede ehk põllumajanduslik keskkonnatoetus:
 - 1.1. Keskkonnasõbraliku majandamise (KSM) toetus
 - 1.2. Piirkondlik mullakaitse (MULD) toetus
 - 1.3. Piirkondlik veekaitse (VESI) toetus
 - 1.4. Keskkonnasõbraliku aianduse toetus: keskkonnasõbraliku puuvilja- ja marjakasvatuse toetus (KSA) ja keskkonnasõbraliku köögivilja-, ravimtaime- ja maitsetaimikasvatuse ning maasikakasvatuse (KSK) toetus
 - 1.5. Kohalikku sorti taimede kasvatamise (SORT) toetus
 - 1.6. Ohustatud tõugu looma pidamise (OTL) toetus
 - 1.7. Poolloodusliku koosluse hooldamise (PLK) toetus
2. Mahepõllumajandusele ülemineku toetus ja mahepõllumajandusega jätkamise (MAH) toetus
3. Loomade heaolu (LHT) toetus
4. Natura 2000 alal asuva põllumajandusmaa kohta antav (NAT) toetus
5. Natura 2000 erametsamaa (NAM) toetus

Käesolev „Abiks taotlejale“ käsitleb keskkonnasõbraliku aianduse toetuste: keskkonnasõbraliku puuvilja- ja marjakasvatuse toetuse ning keskkonnasõbraliku köögivilja-, ravimtaime- ja maitsetaimikasvatuse ning maasikakasvatuse toetuse taotlemiseks vajalikku infot.

2. KESKKONNASÕBRALIKU AIANDUSE TOETUS

Keskkonnasõbraliku aianduse toetuse üldeesmärgiks on soodustada keskkonnasõbralikumate praktikate rakendamist aianduskultuuride kasvatamisel. Spetsiifilisteks eesmärkideks on vähendada taimekaitsevahendite kasutamist, tagada tarbijatele tervislikum toit, vähendada toitainete leostumist mullast ning aidata kaasa bioloogilise mitmekesisuse säilimisele põllumajandusmaastikus.

2.1. Ühised nõuded KSK ja KSA toetuse taotlemisel

2.1.1. Toetusõiguslikkuse nõuded KSK ja KSA taotlejale

KSK ja KSA toetust võib taotleda põllumajandusega tegelev FIE või juriidiline isik.

2.1.2. Nõuetele vastavus

Toetuse saaja peab täitma kohustuseperioodi jooksul oma põllumajanduslikus tegevuses ja kogu põllumajandusliku majapidamise maal põllumajandusministri 14. jaanuari 2015. a määruses nr 4 [„Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded](#)“ (HPK) sätestatud nõudeid ning [kohustuslikke majandamisnõudeid](#) (KM). Nõuetele vastavuse süsteem ja nõuded on pikemalt kirjeldatud trükises [„Nõuetele vastavus ja rohestamine 2019](#)“ ning [PRIA kodulehel](#).

2.1.3. Toetusõiguslik põllumajandusmaa KSK ja KSA toetuse puhul

Toetusõiguslik on vähemalt 0,30 hektari suurune põllumajandusmaa. Toetusõigusliku maa hulka võib arvata ka põlluga külgneva kuni 15 meetri laiuse teenindusala, mis on aianduskultuuride kasvatamisel vajalik põllutöömasinate ümberpööramiseks kummaski rea otsas. Samas ei ole teenindusalade jätmine kohustus, vaid võimalus. Näiteks kui taotleja toetusõigusliku maaga külgneb püsirohumaat, millel põllutöömasinaid ümber pööratakse, siis pole vaja eraldi teenindusala rajada või jätta.

Põllumajandustoetuste ja põllumassiivide register on aluseks otsetoetuste ja MAK toetuste menetlemisel. Seega põld, mille kohta KSK või KSA toetust taotletakse, peab asuma põllumassiivil, mis on kantud registrisse toetusõigusliku põllumajandusmaana.

Toetusõigusliku põllumassiivi pindala hulka arvatakse:

1) kuni 2 meetri laiune hekk, kraav, piire, traditsiooniline maastikuobjekt või muu maastikule iseloomulik vorm. Piirete all peetakse näiteks silmas teatud piirkondadele omaseid kiviaedu. Traditsioonilisteks maastikuobjektideks on näiteks puude või põõsaste read. Karjateed arvestatakse olenemata nende laiusest põllu pindala sisse;

2) määruse „[Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded](#)” (edaspidi HPK määrus) § 3 lõigetes 1-10 nimetatud maastikuelemendid. Nendeks maastikuelementideks on põllusaar, metsasiil, puude rida, hekk, kraav, kiviaed; [looduskaitseaduse](#) § 4 lõikes 1 sätestatud kaitstavad looduse üksikobjektid, milleks on üksik puu, kivi (sh rahn või kivikülv) ja allikas; [muinsuskaitseaduse](#) § 11 lõigetes 2, 3 ja 6 sätestatud kinnismälestised, mis on matusepaik, muistne põld, lohukivi, kultusekoht, tee ja sild ning pärandkultuuriobjektina kaardistatud mälestuskivi, pärimustega allikas, puu, kivisild, kivitruup, munakivitee ja karjatanum.

Maastikuelemendid arvestatakse põllumassiivi maksimaalse toetusõigusliku pindala hulka, kui need on taotleja poolt deklareeritud, taotleja kasutuses ning kantud põllumassiivide registrisse.

Põllumassiivi maksimaalse toetusõigusliku pindala hulka arvatakse ka põld, kus ühe hektari kohta ei kasva rohkem kui 50 puud/põõsast (vastavalt [Komisjoni delegeeritud määruse \(EL\) nr 640/2014](#) artikli 9 lõike 3 punktis b sätestatud tingimustele). Viimasel kahel aastal aktiivses kasutuses olnud põllumassiivide piirid on nähtavad põllumassiivide [veebikaardil](#) ja [e-PRIAs](#).

Toetusõigusliku põllumajandusmaana ei käsitleta:

- põllumassiivil paiknevaid üle 0,01 ha suuruseid maa-alasid, kus põllumajandustootmine ei ole võimalik või millel ei paikne [HPK määruse](#) § 3 lõigetes 1–10 kirjeldatud maastikuelemendid. Põllu pindalast tuleb välja arvata ka eelmisest aastast seisvad heina- ja silopallid, ühel kohal hoitavate põllumajandusmasinate alune maa, taimestikuta kivihunnikud, püsiitiigid, alaliselt liigniisked alad jms objektid;
- pidevalt liigniiskeid alasid. Liigniiske on ala, millel veerohkuse tõttu mullas ei ole võimalik teha põllumajanduslikke töid agrotehniliselt õigel ajal ja viisil. Liigniisked alad jagatakse pidevalt liigniisketeks aladeks ja ajutiselt liigniisketeks aladeks. Pidevalt liigniisked on alad, millel liigse vee tõttu ei ole võimalik põllumajanduslikku tegevust (rohumaade puhul niitmist või karjatamist, põllukultuuride puhul kultuuri rajamist, harimist ja koristust) läbi viia. Põllumajandusmaa hulka ei loeta tiike, mudaseid/soiseid alasid ja roostikke. Pidevalt liigniisketes tingimustes toimub ka soostumine ning neid alasid on võimalik tuvastada iseloomuliku taimestiku järgi. Ajutiselt liigniiskeid alasid ei kustutata registrist. Küll aga tuleb taotlejal sellistele aladele toetuse taotlemisel objektiivselt hinnata, kas toetuse

taotlemise aastal on võimalik nimetatud põllumajandusmaad ka põllumajanduslikuks tegevuseks kasutada;

- vundamendile rajatud kasvuhooneid. S.t toetusõiguslikud on muldpinnaga kasvuhooned, kus taimi kasvatatakse mullas. Kasvuhooned, kus taimi kasvatatakse nt kivivillal või kasutatakse hüdroponilist süsteemi, ei ole toetusõiguslikud;
- õuealaid. Õuealad ei kuulu toetusõigusliku maa hulka.

2.1.4. Baasnõuded KSK ja KSA taotlejale

Taotleja peab täitma kohustuseperioodi jooksul kogu majapidamise põllumajandusmaal ja põllumajanduslikus tegevuses järgmisi baasnõudeid:

1) ta peab kandma andmed majapidamise põllumajandusmaal tehtud tegevuste kohta [veeseaduse](#) alusel peetavasse põlluraamatusse;

2) ta peab korraldama enne taimekaitsevahendi kasutamist taimekahjustajate seire ning kandma andmed seire kohta veeseaduse alusel peetavasse põlluraamatusse (nõue ei kehti keskkonnasõbraliku maasikakasvatuse korral). Taimekahjustajate seire andmeteks on eelkõige põllul tehtud vaatlused, kuid vajaduse korral võib arvestada maaelu arengu ja põllumajanduse valdkonna konsulentide soovitusi, teaduslikult põhjendatud hoiatus-, prognoosimis- või varase diagnoosimise süsteemide andmeid. Seire nõue loetakse täidetuks, kui põlluraamatust on näha, et enne taimekaitsetööde teostamist, on tehtud tõrjevajaduse hindamine: kirja on pandud seire tegemise kuupäev ja seire tegemise käigus tuvastatud taimekahjustajad. Taimekahjustajate seire tegemise lihtsustamiseks on välja antud trükis „Enamlevinud puuvilja-, marja- ja köögiviljakultuuride kahjustajad“, mis on kättesaadav [PRIA kodulehelt](#).

2.1.5. Maksimaalne toetuse suurus

KSK ja KSA toetus on kaks seitsmest põllumajandusliku keskkonnatoetuse alameetmest, millele on [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse \(EL\) nr 1305/2013](#) II lisas sätestatud maksimaalne toetuse suurus hektari kohta aastas:

- üheaastaste kultuuride hektari kohta 600 € (siia gruppi arvestatakse teraviljad, õli- ja kiukultuurid, muud tehnilised kultuurid, kaunviljad, rühvelkultuurid, köögiviljad ja mustkesa);
- mitmeaastaste kultuuride hektari kohta 900 € (siia gruppi arvestatakse kõik ravim- ja maitsetaimed, maasikad ning viljapuu- ja marjaaiad);
- muu maakasutuse puhul 450 € (siia gruppi arvestatakse kõik põllud maakasutusega PR, TPR, TAR, P+heintaimed ja PLK toetusõiguslikud maad).

Kui taotleja ületab toetust taotledes hektari kohta makstavat maksimaalset piirmäära, siis piirmäära ületava osa eest talle toetust ei maksta. Oluline on, et hektari kohta makstava toetuse piirmäära arvutamisel arvestatakse kõik taotletud põllumajanduslikud keskkonnatoetused kokku (KSM, KSA, KSK, MUL, VESI, PLK ja SORT toetus).

Näide:

Taotleja esitab 2019. a pindalatoetuste taotluse ja maksetaotluse, millel taotleb KSA toetust 5,33 ha õunapuudele. Ta on pindalatoetuste taotlusele ja maksetaotlusele märkinud, et soovib SORT toetust 1600 õunapuule.

Kuna antud juhul makstakse KSA toetust viljapuude kohta, siis soovis taotleja KSA toetust kokku $5,33 \text{ ha} \times 160 \text{ eurot} = 852,80 \text{ eurot}$.

SORT toetust taotles 1600 õunapuule $\times 12,00 \text{ eurot} = 19\,200,00 \text{ eurot}$.

Kokku taotles taotleja toetust $852,80 + 19\,200,00 = 20\,052,80 \text{ eurot}$.

Vastavalt EN määrusele nr 1305/2013 oleks tal õigus saada maksimaalselt:

SORT ja KSA toetust 5,33 ha x 900 eurot = 4797,00 eurot.

Kuna taotlejale määratav toetussumma ületab EN määruse nr 1305/2013 II lisas sätestatud maksimaalset hektari kohta makstavat piirmäära, siis vähendatakse taotleja taotletud toetussummat $20\,052,80 - 4797,00 = 15\,255,80$ euro võrra. Väljamakstav toetussumma on seega $20\,052,80 - 15\,255,80 = 4797,00$ eurot.

2.2. Keskkonnasõbraliku köögivilja-, ravimtaime- ja maitsetaimekasvatuse ning maasikakasvatuse toetuse (KSK) nõuded

[Maaeluministri 29. aprilli 2015 määrusega nr 51](#) kehtestatakse keskkonnasõbraliku köögivilja-, ravimtaime- ja maitsetaimekasvatuse ning maasikakasvatuse toetuse tingimused ning kord. KSK on üheaastane toetus.

NB! Olulised muudatused määruses:

- Alates 2019. aastast makstakse KSK toetust kuni kümne hektari ravim- ja maitsetaimede kasvatamise eest taotleja kohta.

2.2.1. Toetusõiguslik põllumajandusmaa

Toetusõiguslik on põllumajandusmaa, mille kohta on taotleja võtnud keskkonnasõbraliku majandamise (KSM) toetuse kohustuse. Toetust saab taotleda avamaa köögivilja või maasikataimede kasvatamiseks või järgnevate ravim- ja maitsetaimede kasvatamiseks:

1. Aedtill *Anethum graveolens*
2. Altee, harilik *Althaea officinalis*
3. Aniisi-hiidiisop *Agastache foeniculum*
4. Apteegitill, aed- *Foeniculum vulgare*
5. Estragonpuju *Artemisia dracuncululus*
6. Iisop, harilik *Hyssopus officinalis*
7. Kapsasrohi, must *Brassica nigra*
8. Kapsasrohi, sarepta *Brassica juncea*
9. Karulauk *Allium ursinum*
10. Kassinaeris, mets- *Malva sylvestris*
11. Kassinaeris, muskus- *Malva moschata*
12. Kikkaputk, harilik *Angelica archangelica*
13. Koriander, aed- *Coriandrum sativum*
14. Kress, salat- *Lepidium sativum*
15. Kuldjuur, roosilõhnaline *Rhodiola rosea*
16. Kummel, tee- *Chamomilla recutita*
17. Lagritsa-magusjuur *Clycyrrhiza glabra*
18. Lavendel, tähk- *Lavendula angustifolia*
19. Lavendel, vahelmine *Lavendula x intermedia*
20. Leeskputk, harilik *Levisticum officinale*
21. Liivatee, aed- *Thymus vulgaris*
22. Liivatee, sidrun- *Thymus x citriodorus*
23. Liivatee, varane *Thymus praecox*
24. Liivsinep, võõr- *Diplotaxis tenuifolia*
25. Maarjaohakas, harilik *Silbum marianum*
26. Majoraan, aed- *Origanum majorana*

27. Mesiputk *Myrrhis odorata*
28. Monarda, aed- *Monarda didyma*
29. Monarda, sidrun- *Monarda citriodora*
30. Murulauk *Allium schoenoprasum*
31. Mädarõigas, aed- *Armoracia rusticana*
32. Münt, pikaleheline *Mentha longifolia*
33. Münt, ümaraleheline *Mentha rotundifolia*
34. Münt, pipar- *Mentha x piperita*
35. Münt, rohe- *Mentha spicata*
36. Münt, vääris- *Mentha x gracilis*
37. Naistenõges, harilik *Nepeta cataria*
38. Petersell, aed- *Petroselinum crispum*
39. Pune, harilik *Origanum vulgare*
40. Rukkilill *Centaurea cyanus*
41. Saialill, harilik *Calendula officinalis*
42. Salvei, aed- *Salvia officinalis*
43. Sidrunmeliss *Melissa officinalis*
44. Siilkübar, ahtalehine *Echinacea angustifolia*
45. Siilkübar, kahkjäs *Echinacea pallia*
46. Siilkübar, purpur- *Echinacea perpurea*
47. Sinilatv, harilik *Polemonium caeruleum*
48. Südamerohi, veiste- *Leonorus villosus*
49. Tondipea, moldaavia *Dracocephalum moldavica*
50. Vaak, aed- *Inula helenium*
51. Võõrkapsas, põld- *Eruca sativa*
52. Vägihein, kõrge *Verbascum densiflorum*
53. Vägihein, suureõieline *Verbascum phlomoides*
54. Vürtsbasiilik *Ocimum basilicum*

Maa, mille kohta taotletakse toetust keskkonnasõbraliku maasikakasvatuse eest, on toetusõiguslik, kui seal kasvatatavate maasikataimede miinimumtihedus on 20 000 taime hektari kohta. Taimede miinimumtiheduse määramisel ei arvestata teenindusala alla jäävat maad.

Keskkonnasõbraliku köögivilja-, ravimtaime- ja maitsetaimakasvatuse eest ei või toetust taotleda maa kohta, mille kohta taotletakse MAK alusel antavat:

- 1) KSM toetust mesilaste korjealade rajamise lisategevuse eest;
- 2) KSK toetust keskkonnasõbraliku maasikakasvatuse eest;
- 3) PLK toetust;
- 4) MULD toetust;
- 5) SORT toetust;
- 6) MAH toetust;
- 7) VESI toetust maa rohumaana hoidmise eest.

KSK toetust ei või taotleda maa kohta, millel kasvatatakse põllumajanduskultuuri kitsede ja lammaste söödaks LHT toetuse raames.

Keskkonnasõbraliku maasikakasvatuse eest ei või toetust taotleda maa kohta, mille kohta taotletakse MAK alusel antavat:

- 1) KSM toetust mesilaste korjealade rajamise lisategevuse eest;
- 2) KSK toetust keskkonnasõbraliku köögivilja-, ravimtaime- ja maitsetaimakasvatuse eest;
- 3) PLK toetust;
- 4) MULD toetust;

- 5) SORT toetust;
- 6) MAH toetust;
- 7) VESI toetust maa rohumaana hoidmise eest.

2.2.2. KSK toetuse saamise nõuded

2.2.2.1. Glüfosaadipiirang

Toetusõiguslikul maal ei tohi kohustuseperioodi jooksul kasutada glüfosaati sisaldavaid taimekaitsevahendeid (nõue ei kehti keskkonnasõbraliku maasikakasvatuse puhul).

2.2.2.2. Teenindusalad

Taotleja peab hoidma teenindusala tegevuse elluviimise kohustuseaastal kuni põllumajanduskultuuri koristamiseni rohukamaras. Rohu kõrgus võib teenindusalal olla kuni 30 cm.

2.2.2.3. Keskkonnasõbraliku maasikakasvatuse nõuded

Taotleja peab kasutama maal, millel kasvatatakse maasikataimi, maasikaridade peal multši. Multši tuleb kasutada alates istandiku rajamisest ja see peab olema põllul kogu vegetatsiooniperioodi jooksul. Multšimaterjali valib toetuse taotleja ise. Näiteks võib kasutada puukoort, põhku, kilet, tekstiili, peenravaipa, saepuru, lehti, heina, paberit jms materjali. Kui multšina on kasutatud sõnnikut, siis loetakse see multšiks juhul, kui see on väga rohke põhuga. Vegetatsiooniperiood algab kevadel, kui õhutemperatuur on pikema perioodi jooksul üle +5 kraadi ja lõpeb siis, kui õhutemperatuur langeb püsivalt alla +5 kraadi (september-oktoober).

Taotleja peab hoidma maal, millel kasvatatakse maasikataimi, maasika reavahed multšiga kaetuna või niidetud rohukamaras. Kogu põllul ei tohi rohu kõrgus ületada 30 cm.

2.2.2.4. Mullaproovid

Taotleja peab korraldama toetusõigusliku maa kohta, millel kasvavad need kultuurid, mille kohta ta toetust taotleb, mullaproovide võtmise ning proovide saatmise mullaanalüüside tegemiseks mulla ja pinnase analüüsimiseks akrediteeritud laboratooriumisse hiljemalt tegevuse esmakordse elluviimise kohustuseaasta 2. maiks. Kuna toetusõiguslikud on nii maa, millel kasvatatakse avamaa köögivilja või ravim- või maitsetaimi, kui ka maa, millel kasvatatakse maasikataimi, siis on täpsustatud, et mullaproovid tuleb teha vaid selle toetusõigusliku maa kohta, millel kasvavad need kultuurid, mille kohta taotleja toetust taotleb. Ehk kui toetust taotletakse ainult keskkonnasõbralikuks maasikakasvatuseks, tuleb mullaproovid võtta ainult sellelt toetusõiguslikult maalt, millel kasvatatakse maasikataimi. Kui toetust taotletakse ainult keskkonnasõbralikuks köögivilja-, ravimtaime- ja maitsetaimikasvatuseks, tuleb mullaproovid võtta sellelt toetusõiguslikult maalt, millel kasvatatakse avamaa köögivilja või KSK määruuses loetletud ravim- või maitsetaimi.

Kui toetusõiguslikult maalt on varem võetud mullaproov ja selle kohta on väljastatud laboriprotokoll mulla taimedele omastatava magneesiumi, kaltsiumi, vase, mangaani ja boori sisalduse kohta, peab taotleja korraldama mullaproovi võtmise ja laboratooriumisse saatmise eelmise mullaproovi võtmise aastale järgneva viienda aasta 1. detsembriks.

Taotleja peab korraldama mullaproovide võtmise arvestusega, et iga kuni kolme hektari toetusõigusliku maa kohta on võetud üks mullaproov, millest on võimalik määrata taimedele omastatava magneesiumi, kaltsiumi, vase, mangaani ja boori sisaldust. Arvesse võetakse ka varem võetud mullaproovid, mis ei ole vanemad kui 5 aastat ja mille kohta on väljastatud laboriprotokoll taimedele omastatava magneesiumi, kaltsiumi, vase, mangaani ja boori sisalduse kohta. Taimedele omastatava magneesiumi, kaltsiumi, vase ja mangaani sisalduse määramiseks kasutatakse Mehlich 3 meetodit ja taimedele omastatava boori sisalduse määramiseks B – Bergeri või Truogi

meetodit.

Kui taotlejal on toetusõiguslikku maad vähem kui 3 hektarit, saadetakse laboratooriumisse vähemalt üks mullaproov.

Laboratooriumi väljastatud laboriprotokollid analüüsitulemustega peavad olema kohapeal kontrollimiseks kättesaadavad.

2.2.2.5. Koolitused

Taotleja peab keskkonnasõbraliku aianduse toetuse esmakordse elluviimise kohustuseaasta 1. detsembriks olema osalenud Maaeluministeeriumi korraldatud keskkonnasõbraliku aianduse koolitusel. Nõude täitmisel arvestatakse alates 2015. kalendriaastast toimunud koolitusi. Keskkonnasõbraliku aianduse koolituse kestuseks on vähemalt kuus akadeemilist tundi. Koolitusel antakse toetuse taotlejatele ülevaade toetuse saamise nõuetest, peamistest taimehaigustest ja -kahjuritest ning bioloogilist mitmekesisust toetavatest elementidest. Kui taotleja on keskkonnasõbraliku puuvilja- ja marjakasvatuse toetuse nõudena juba keskkonnasõbraliku aianduse koolituse läbinud, siis läheb koolitusena arvesse eelpoolnimetatud koolitus ja uuesti taotleja keskkonnasõbraliku aianduse koolitust läbima ei pea.

2.2.3. Toetuse ühikumäär

Toetuse ühikumäär ühe hektari maa kohta on keskkonnasõbraliku köögivilja-, ravimtaime- ja maitsetaimikasvatuse eest 344 eurot aastas. Keskkonnasõbraliku maasikakasvatuse eest on toetuse ühikumäär 248 eurot aastas.

2.3. Keskkonnasõbraliku puuvilja- ja marjakasvatuse toetuse (KSA) nõuded

[Maaeluministri 29.04.2015 määrusega nr 50](#) kehtestatakse keskkonnasõbraliku puuvilja- ja marjakasvatuse toetuse andmise tingimused ning kord. Tegemist on 5-aastase kohustuseperioodiga toetusega.

2.3.1. Toetusõiguslik põllumajandusmaa

Põllumajandusmaa on toetusõiguslik, kui seal kasvatatakse viljapuid või marjapõõsaid järgmise istutustihedusega:

- 1) õunapuu tugeva kasvuga alusel, pirnipuu – vähemalt 100 tk hektari kohta;
- 2) õunapuu keskmise kasvuga alusel – vähemalt 300 tk hektari kohta;
- 3) õunapuu nõrga kasvuga alusel – vähemalt 500 tk hektari kohta;
- 4) luuviljalised – vähemalt 270 tk hektari kohta;
- 5) astelpaju, aroonia – vähemalt 600 tk hektari kohta;
- 6) sõstar, karusmari – vähemalt 2000 tk hektari kohta;
- 7) vaarikas, pampel – vähemalt 3000 tk hektari kohta;
- 8) viinapuu – vähemalt 1300 tk hektari kohta;
- 9) kultuurmustikas, ebaküdoonia – vähemalt 1000 tk hektari kohta;
- 10) kultuurjõhvikas – vähemalt 30 000 tk hektari kohta;
- 11) harilik sarapuu – vähemalt 250 tk hektari kohta;
- 12) söödav kuslapuu – vähemalt 665 tk hektari kohta;
- 13) harilik pihlakas – vähemalt 150 tk hektari kohta.

Toetuse saamiseks peab taotleja kasvatama vähemalt 0,30 hektari suuruse maa kohta eelpool nimetatud loetelus toodud arvul viljapuid või marjapõõsaid. Loetelus toodud luuviljaliste hulka

loetakse ploom, hapukirss, maguskirss ehk murel, kreek ja haraline ploomipuu (alõtša). Istutustiheduste määramisel ei arvestata teenindusala alla jäävat maad.

Põllumajandusmaa on toetusõiguslik, kui viljapuud ja marjapõõsad on istutatud hiljemalt kohustuseaasta 15. juuniks. Kui järgnevatel kohustuseaastatel võetakse maad juurde (lubatud suurendamine sama kohustuse raames on kuni 15% pinnast), siis tuleb lisandunud maale viljapuud ja marjapõõsad istutada samuti 15. juuniks.

KSA toetust ei anta maa kohta, mille kohta taotletakse järgmisi MAK alusel antavaid toetusi:

- 1) KSM toetus;
- 2) MULD toetus;
- 3) KSK toetus;
- 4) SORT toetus põllukultuuri kasvatamise eest;
- 5) PLK toetus;
- 6) MAH toetus;
- 7) VESI toetus.

Enamikul juhtudest on teiste keskkonnatoetuste saamine puuvilja- ja marjaaedadele välistatud, sest neid toetusi antakse põllukülvikorras olevale maale, keskkonnasõbraliku puuvilja- ja marjakasvatuse toetust aga püskikultuuride all olevale maale. MAH toetuse ning KSA toetuse saamine samale maale on välistatud mõnede toetuse saamise nõuete kattuvuse tõttu. Toetust ei maksta maale, mille kohta taotletakse SORT toetust põllukultuuri kasvatamise eest. Kohalikku sorti viljapuude ja marjapõõsaste kasvatamise toetus on aga puu- ja põõsa-, mitte maapõhine, ja kui taotleja kasvatab toetusaluses puuvilja- ja marjaaias toetusõiguslikke kohalikku sorti viljapuid ja marjapõõsaid, on tal nende kasvatamise eest õigus saada nii KSA kui ka SORT toetust.

2.3.2. KSA toetuse saamise nõuded

2.3.2.1. Glüfosaadipiirang

Toetusõiguslikul maal ei tohi kohustuseperioodi jooksul kasutada glüfosaati sisaldavaid taimekaitsevahendeid.

2.3.2.2. Feromoonpüünised

Toetusõiguslikul maal, millel kasvatatakse viljapuid, peab hoidma kohustuseperioodi iga kalendriaasta 1. maist kuni 31. augustini õunamähkuri, ploomimähkuri, õunakoi ja õunapuu võrgendkoi avastamiseks feromoonpüüniseid. Püünised peavad olema paigutatud tihedusega vähemalt üks püünis igal 0,3 hektari suurusel maa-alal. Kohapealse kontrolli käigus peab taotleja kontrolli läbiviijale ette näitama feromoonpüüniste asukohad.

2.3.2.3. Bioloogilist mitmekesisust toetavad elemendid

Toetusõiguslikul maal peab hoidma kohustuseperioodi teise aasta 1. maist kuni kohustuseperioodi lõpuni bioloogilist mitmekesisust toetavaid elemente. Bioloogilist mitmekesisust toetavad elemendid peavad olema paigutatud järgmise tihedusega:

- 1) vähemalt kaks elementi igal 0,3 hektari suurusel maa-alal, millel kasvatatakse kultuurmustikaid või -jõhvikaid;
- 2) vähemalt kaks elementi, millest üks on lindude pesakast, igal 0,3 hektari suurusel maa-alal, millel kasvatatakse puuvilju või marju, välja arvatud kultuurmustikaid või -jõhvikaid.

Bioloogilist mitmekesisust toetavad elemendid on lindude pesakast, röövlindude istumiskoht, putukapesa ja mesitaru, milles peetakse mesilasi. Röövlindude istumiskoht peaks olema aia servas asuv ja puudest pisut eemal olev kõrgem vai või post, mille otsa on kinnitatud horisontaalne pulk, millel istudes on röövlindudel aiast hea ülevaade. Putukapesade all peetakse silmas inimese rajatud (vanad aukudega tellised, pilliroost meisterdatud putukapesad, kõrrepusad jms), mitte looduslikke

pesi. Putukapesade meisterdamise näiteid: http://www.loodusesober.ee/artikkel1612_1595.html. Kohapealse kontrolli käigus peab taotleja kontrolli läbiviijale ette näitama bioloogilist mitmekesisust toetavate elementide asukohad.

2.3.2.4. Teenindusalad ja reavahed

Viljapuude ja marjapõõsaste reavahed tuleb hoida vähemalt 2/3 ulatuses rohukamaras. Uue viljapuu- ja marjaaia rajamise korral peavad reavahed vähemalt kahe kolmandiku ulatuses olema rohukamaraga kaetud rajamisele järgneva kalendriaasta 15. juuniks. Seda nõuet ei pea täitma kultuurmustika ja -jõhvika alusel maal.

Rohu kõrgus võib toetusõiguslikul maal, sh teenindusalal olla kuni 30 cm.

2.3.2.5. Võrade hooldamine

Toetusõiguslikul maal kasvavate viljapuude ja marjapõõsaste võrasid peab hooldama lõikamise teel. Hariliku sarapuu, söödava kuslapuu ja hariliku pihlaka puhul loetakse võrade hooldamiseks kuivanud okste eemaldamist. Nimetatud nõuet ei pea täitma kultuurmustika ja -jõhvika alusel maal.

2.3.2.6. Kaitsehekid

Toetusõigusliku maa iga põllu ühel küljel peab hiljemalt kohustuseperioodi teise aasta 1. mai seisuga olema kaitsehekk. Nõude täitmisel arvestatakse ka juba olemasoleva kaitseheki. Uue kaitseheki rajamisel peab see olema vähemalt kaherealine ja koosnema vähemalt kahest põõsa- või puuliigist. Kui kaitseheki rajamisel kasutatakse ohtlike taimekahjustajate, viljapuu-bakterpõletiku või tamme-äkksurma peremeestaimi (nt vaher, tamm, viirpuu, sirel jt), on soovitatav kasutada taimepassiga varustatud või kontrollitud istikuid. Ohtlike taimekahjustajate kohta saab rohkem informatsiooni Põllumajandusameti kodulehelt <http://www.pma.agri.ee/index.php?id=104&sub=133&sub2=205>. Ühtselt haritava maa-ala moodustavate põldude kohta võib olla üks kaitsehekk. Kaitsehekki peab säilitama kuni kohustuseperioodi lõpuni. Kaitseheki nõuet ei pea täitma kultuurmustika ja -jõhvika alusel maal.

2.3.2.7. Mullaproovid

Taotleja peab korraldama toetusõigusliku maa kohta mullaproovide võtmise ning proovide saatmise mullaanalüüside tegemiseks mulla ja pinnase analüüsimiseks akrediteeritud laboratooriumisse hiljemalt kohustuseaasta 1. detsembriks.

Kui toetusõiguslikult maalt on varem võetud mullaproov ja selle kohta on väljastatud laboriprotokoll mulla happesuse ning taimede omastatava fosfori ja kaaliumi sisalduse kohta, peab taotleja korraldama mullaproovi võtmise ja laboratooriumisse saatmise eelmise mullaproovi võtmise aastale järgneva viienda aasta 1. detsembriks.

Taotleja peab korraldama mullaproovide võtmise arvestusega, et iga kuni kolme hektari toetusõigusliku maa kohta on võetud üks mullaproov, millest on võimalik määrata mulla happesust ning taimede omastatava fosfori ja kaaliumi sisaldust. Arvesse võetakse ka varem võetud mullaproovid, mis ei ole vanemad kui eelmises lõigus sätestatud ja mille kohta on väljastatud laboriprotokoll mulla happesuse ning taimede omastatava fosfori ja kaaliumi sisalduse kohta. Mulla happesus määratakse kaaliumkloriidi lahusest, taimede omastatava fosfori ja kaaliumi sisalduse määramiseks kasutatakse Mehlich 3, Egnér-Riehm topeltlaktaadi või Egnér-Riehm-Domingo ammooniumatsetaat-laktaadi meetodit. Nimetatud nõue ei kehti mullaproovide suhtes, mis on võetud enne 5. maid 2015.

Kui taotlejal on toetusõiguslikku maad vähem kui 3 hektarit, saadetakse laboratooriumisse vähemalt üks mullaproov.

Laboratooriumi väljastatud laboriprotokollid analüüsitulemustega peavad olema kohapeal kontrollimiseks kättesaadavad.

2.3.2.8. Koolitused

Taotleja peab keskkonnasõbraliku aianduse toetuse esmakordse elluviimise kohustuseaasta 1. detsembriks olema osalenud Maaeluministeeriumi korraldatud keskkonnasõbraliku aianduse koolitusel. Nõude täitmisel arvestatakse alates 2015. kalendriaastast toimunud koolitusi. Keskkonnasõbraliku aianduse koolituse kestuseks on vähemalt kuus akadeemilist tundi. Koolitusel antakse toetuse taotlejatele ülevaade toetuse saamise nõuetest, peamistest taimehaigustest ja -kahjuritest ning bioloogilist mitmekesisust toetavatest elementidest. Kui taotleja on keskkonnasõbraliku köögivilja-, ravimtaime- ja maitsetaimekasvatuse või maasikakasvatuse tegevuse nõudena juba keskkonnasõbraliku aianduse koolituse läbinud, siis läheb koolitusena arvesse eelpool nimetatud koolitus ja taotleja ei pea keskkonnasõbraliku aianduse koolitust uuesti läbima.

2.3.3. Toetuse ühikumäär

Toetuse ühikumäär ühe hektari maa kohta on 160 eurot kalendriaastas.

3. KOHUSTUS

KSA toetuse kohustus on 5-aastane, KSK kohustus 1-aastane. Üheks kohustuseaastaks loetakse üks kalendriaasta. KSA toetuse puhul moodustavad viis järjestikust kalendriaastat kokku kohustuseperioodi. Kohustuse võtmise aastal algab esimene kohustuseaasta tagasiulatuvalt 1. jaanuarist.

Näiteks 2016. aastal võetud KSA toetuse kohustuse korral algas kohustuseperiood 1. jaanuarist 2016 ja kestab kuni 31. detsembrini 2020. Tegevust tuleb ellu viia toetuse taotluses näidatud või taotluse kontrollimisel kindlaks tehtud konkreetsel toetusõiguslikul maal. Esimesel kohustuseaastal kindlakstehtud konkreetne maa ja selle pindala loetakse esimese kalendriaasta kohustusealuseks maaks (kohustuse algkogus), millest arvestatakse nii kohustuse suurendamist kui vähendamist. Kui kontrollimisel tehakse kindlaks, et toetusõigusliku maa pindala on suurem kui selle maa pindala, mille kohta toetust taotletakse, loetakse kohustusealuseks maaks maa ning selle pindalaks pindala, mille kohta toetust taotletakse. Kui kontrolli käigus selgub, et tegelik toetusõigusliku maa pindala on väiksem kui taotluses näidatud, rakendatakse [komisjoni delegeeritud määruse \(EL\) nr 640/2014](#) artiklit 19. Kohustus algab sel juhul kindlakstehtud pindalale. Ühel taotlejal saab sama toetuse kohta olla vaid üks kohustus.

2017. aastast alates ei või võtta uut kohustust sellise maa kohta ega suurendada kohustust sellise maa arvelt, mis Harju, Rapla ja Pärnu maakonnas algatatud maakonnaplaneeringu kohaselt määratakse Rail Balticu raudtee trassikoridori asukohaks. Planeeritava Rail Balticu trassikoridori jäävaid maid saate vaadata Maa-ameti geoportaalist (<http://geoportaal.maaamet.ee/>), valides menüüst kaardirakendused „Kitsenduste kaart“ ja lülitades kaardikihtide valikus sisse „Rail Baltic trass“. Rail Balticu trassikoridori kaardikiht on nähtav ka PRIA avalikul veebikaardil <https://kls.pria.ee/kaart/> lülitades abiinfo kaardikihtide valikus sisse „Rail Baltic’u trass“.

Oma kehtivaid kohustusi saate vaadata vanas [e-PRIAs](#): Teenused → Pindalatoetused → Andmete esitamine → Pindala- ja loomapõhiste toetuste kohustuste andmete vaatamine ja üleandmine.

3.1. Kohustuse üleandmine

KSA kohustuse võite koos maaga üle anda, v.a esimesel kohustuseaastal. Kui kohustusega hõlmatud maa läheb majapidamisest välja, üle teisele isikule, võib teine isik kohustuse üle võtta ja sellega jätkata. Kui kohustust üle ei võeta, siis kohustus lõpetatakse ja kohustuse üleandjalt toetust tagasi ei nõuta.

Sama kehtib ka juhul, kui kogu põllumajanduslik majapidamine antakse üle. Ka siis saate kõik ületulnud kohustused kas üle võtta või siis nendest loobuda.

Kohustuse ülevõtmise korral kohustused liidetakse ja kohustuseperioodi kestuseks loetakse lühemat aega kestnud kohustuse kestus.

Kui kohustuse võtab üle isik, kellel varem ei olnud kohustust, loetakse kohustuseperioodi kestuseks ülevõetud kohustuse kestus.

Kohustust saate üle anda vanas [e-PRIA](#)s: Teenused→Pindalatoetused→Andmete esitamine→Pindala- ja loomapõhiste toetuste kohustuste andmete vaatamine ja üleandmine.

Kui annate kohustuse üle koos põllumajandusliku majapidamisega, tuleb esitada soovituslik vorm „[Teave põllumajandusliku majapidamise/põllumajandusettevõtte üleandmise-ülevõtmise kohta ja taotlus ülevõtjale toetuse maksmiseks](#)“ vana e-PRIA teenuse „Dokumendi üleslaadimine (pindalatoetuste taotluse lisadokumentide esitamiseks)“ kaudu.

3.2. Kohustuse suurendamine

Kohustuse suurenemist arvestatakse esimesel kohustuseaastal võetud kohustusealuse maa pindala järgi. Kohustust saate kogu viieaastase kohustuseperioodi jooksul kokku suurendada kuni 15% kohustusealuse maa pindalast selle toetusõigusliku maa arvelt, mille kohta ei ole kohustust võetud. Kui kohustus suureneb üle 15%, algab uus viieaastane kohustus.

Ülevõetud kohustust suurendada ei saa.

3.3. Kohustuse asendamine

KSA toetuse kohustuse võite asendada täielikult MAH toetuse kohustusega. Kui teil juba on MAH kohustus, siis liidetakse asendatud kohustusealuse maa pindala teie olemasoleva kohustusealuse maa pindalaga, ning algab uus kohustus, mille kestus on 5 järjestikust kalendriaastat. Osaliselt kohustust asendada ei saa.

4. TAOTLEMINE

2019. aastal saab pindalatoetusi taotleda vaid elektrooniliselt e-PRIA portaali kaudu.

Kõikidele e-PRIA teenustele saate ligi PRIA kodulehe kaudu - <http://www.pria.ee/et/ePRIA>. e-PRIAsse sisenemiseks on teil vaja ID-kaarti ja selle PIN-koode. Lisaks on võimalik e-PRIAsse siseneda Mobiil-IDga. NB! Alates 6.02.2019 on e-PRIAsse võimalik sisse logida ka TARA-teenuse kaudu. TARA (turvaline autentimine asutuste e-teenustesse) kaudu saate e-PRIAsse sisse logida kasutades ID-kaarti, Mobiil-IDd või pangalinki. Lisaks on Euroopa Liidu kodanikel võimalik e-PRIAsse sisse logida kasutades nende päritoluriigi autentimisvahendeid.

e-PRIAsse sisenedes jõuate esmalt PRIA uude iseteeninduskeskkonda, kus kasutustingimustega nõustumisel suunatakse teid kontrollima kliendi andmeid. Kui te ei ole veel PRIA klient või kliendiandmeid on vaja muuta, valige siniselt menüürealalt „Kliendi andmed“. Volituste andmine nii vana kui ka uue e-PRIA teenuste kasutamiseks toimub teenuses „Esindusõigused ja volitused“. Mitme esindatava korral tuleb enne vanasse e-PRIAsse liikumist teha esindatava valik. Vana e-PRIA teenuste kasutamiseks tuleb ülemiselt siniselt menüürealalt valida „Vana e-PRIA“ ning vajutada nupule „Sisene vanasse e-PRIAsse“. Pindalatoetuste taotluse ja maksetaotluse leiate pärast vana e-PRIA portaali sisenemist menüüst „Teenused“ pindalatoetuste alalõigust.

Erinevad juhendid, kuidas e-PRIAsse siseneda ja teenuseid kasutada, on leitavad portaalis iga vastava teenuse juures ning PRIA kodulehel <http://www.pria.ee/et/ePRIA/Juhendid>.

4.1. Taotleja andmete kandmine registrisse

Kõik toetuse taotlejad peavad olema kantud põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse. Kui te ei ole veel PRIA klient või kliendiandmeid on vaja muuta, saate vastavad toimingud teha uue e-PRIA iseteeninduskeskkonna <http://www.pria.ee/et/ePRIA> teenuses „Kliendi andmed“. Vormi leiate ka aadressil http://www.pria.ee/et/Registrid/toetuste_register.

Kui registrisse kantud andmed on muutunud, tuleb esitada registrikande muutmise avaldus 15 tööpäeva jooksul andmete muutumisest arvates. Kindlasti palume üle kontrollida ka oma e-posti aadress PRIA registris. Andmeid saab kontrollida ja muudatustest teatada uue e-PRIA teenuse „Kliendi andmed“ abil. Ajakohastatud andmed võimaldavad PRIA taotluste osas täiendavate küsimuste tekkimise korral teiega operatiivselt ühendust võtta.

Uues e-PRIAs tehtud andmete muudatused jõustuvad koheselt, kuid uued andmed jõuavad vanasse e-PRIAsse 2 minuti pärast. St kui lisatakse/muudetakse kliendi andmeid ja suundutakse kohe seejärel vana e-PRIA keskkonna teenuseid kasutama, nt pindalatoetuse taotluse teenus, tuleb arvestada, et muudetud andmeid ei kuvata kohe, vaid pärast esimest süsteemipoolset taotlusandmete kontrolli.

4.2. Põllumajandusmaa registrisse kandmine

Kui soovite kasutusele võtta põllumajandusmaad, mis ei ole kantud põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse ning taotleda nendele põllumassiividele pindalatoetuseid, peate hoolitsema selle eest, et sellised põllumassiivid saaksid kantud eelpool nimetatud registrisse ning esitada PRIA-le sellekohase avalduse. Avaldus tuleb esitada ka juba registris olevate põllumassiivide piiride muutmiseks juhul, kui olete nt eemaldanud võsatuika, kivihunniku või eelmistest aastatest seisvad silopallid, mis varem olid toetusõiguslikust põllumajandusmaast, mida nüüdseks kasutatakse ja haritakse, välja lõigatud. Uued põllumassiivid võivad nõuda PRIA teostatavat kohapealset kontrolli. Alles pärast avalduste läbivaatamist ja kohapealset kontrolli on PRIA võimalik maad registrisse kanda ning anda põllumassiivile unikaalne numberkood. Uute maade kasutuselevõtmise korral palub PRIA teilt kinnitust maakasutusõiguse olemasolu kohta. Kinnituses tuleb täpsustada, millise maakasutusõigusega on tegemist. Kui maakasutusõigus tekib kokkuleppe või lepingu alusel, tuleb lisada ka lepingu teise osapoole nimi ja kontaktandmed.

Avalduse esitamiseks on mitu võimalust:

- Elektrooniliselt kasutada vana e-PRIA teenust „Põllumassiivi ja maastikuelemendi piiri ettepanek“;
- Saata e-kiri e-posti aadressile maa@pria.ee;
- Saata avaldus kirjalikult PRIA põldude registri büroole (Tähe 4, Tartu, 51010);

- Viia avaldus lähimasse PRIA teenindusbüroosse.

Teenuse „Põllumassiivi ja maastikuelemendi piiri ettepanek“ põllumassiivide lisamiseks ja põllumassiivide piiride muutmiseks leiate vana e-PRIA portaalist teenuste nimekirjast „Pindalatoetuste“ alajaotusest.

Paberavalduse tegemiseks leiate kodulehelt põllumassiivi piiri muutmise avalduse vormi http://www.pria.ee/images/tinybrowser/useruploads/files/Avaldus_põllumassiivide_registrile2.pdf

Juhul, kui soovite HPK määruse § 3 lõigetes 1–7 kirjeldatud maastikuelemendid - põllusaar, metsasiil, puude rida, hekk, kraav, kiviaed – kanda põllumassiivide registrisse ning arvestada need toetusõigusliku põllumassiivi pindala hulka, peate esitama PRIAle maastikuelemendi kohta, mis põllumassiivi kaardil ei kajastu, andmed ja graafilise materjali asjakohase avaldusega. Selleks saate kasutada vana e-PRIA teenust „Põllumassiivi või maastikuelemendi piiri ettepanek“. Avalduses palume ära näidata põllumassiivi numbri ja maastikuelemendi tüübi ning lisaks märkida nende elementide pindala ja asukoht.

Avalduse kaardil peavad põllud olema selgelt piiritletud. Avaldusele märgitav põld peab olema selgelt eristatav teise maakasutaja või maakasutusviisi suhtes. Seda eelkõige juhul, kui tegu on ühel põllumassiivil asuvate, kuid erinevate põllumajandustootjate kasutuses olevate rohumaadega.

4.3. Põldude joonistamine „Minu põllud“ teenuses

Vana e-PRIA teenuses „Minu põllud“ saate enne pindalatoetuste taotluse ja maksetaotluse täitmist joonistada põllud ja eelmise aasta põldude andmed üle kontrollida ning vajadusel sisse viia vahepeal toimunud muudatused.

Enne taotlusperioodi algust näidatakse teenusesse „Minu põllud“ eelmisel aastal kindlakstehtud andmeid. Selleks asendatakse taotleja joonistatud põldude piirid ning põldude andmed PRIA kontrollitud ja kindlaks tehtud andmetega. Andmete asendamise eesmärgiks on aidata teil esitada taotlusi õigemate ja uuendatud andmetega. Kui PRIA on andmete uuendamise lõpetanud ja klient pärast seda esimest korda teenusesse siseneb, kontrollitakse kõikidel taotlejatel, kas nende andmetes on kindlaks tehtud andmeid. Nendeks võivad olla:

- kohapealse kontrolli tulemused, mis on mõõdetud kas satelliidipildilt või ortofotolt, või on saadud GPS mõõdistamise tulemusena;
- administratiivse kontrolli tulemused (põldude andmete muudatused, sh ka põldude jagunemised massiivide vahel);
- eelmise taotluse põldude korrigeeritud jooned (põllupiiri on lõigatud ortofoto alusel uuendatud põllumassiivi piiriga);
- Põllumajandusameti kontrollitud andmed.

Kui teil selliseid andmeid esineb, laaditakse „Minu põllud“ teenusesse värske andmete seis. Kõik eelmise aasta põldude andmed asendatakse taotluse esitamise järgse või kindlakstehtud seisuga. See tähendab, et kui olete enne andmete asendamist vahepeal põldude piire muutnud, peate need uuesti joonistama! Asendamine või uuesti joonistamine ei puuduta selliseid põlde, mis ei olnud kantud eelmise aasta taotlusele.

Peale asendamise protsessi lõppemist antakse teile infoteade toimunud muudatustest. Teates on välja toodud muudetud, juurde lisatud ning kustutatud põldude arv. Muudetakse neid eelmisel aastal taotlusel olnud põlde, mille andmed erinevad PRIA andmetest. Põlde lisatakse juurde, kui

näiteks kohapealses kontrollis on eest leitud ühe põllu asemel mitu põldu. Teenusest kustutatakse põllud juhul, kui kontrolli tulemusena on põld kokku mõõdetud teise põlluga või on põllul vastav puudus (nt kasutusõiguse puudumine vms).

Andmete asendamisel võivad tekkida olukorrad, kus teil tuleb põllud uuesti joonistada (põllu alla kuvatakse teade „Põld ei ole joonistatud!“). Sellised juhud esinevad, kui eelmise aasta põllu joonistatud pindala on erinev kontrolli tulemuses märgitud põllu pindalast või taotlusel olev pindala ei võrdu viimati taotletud joonistatud pindalaga.

Asendatud andmetega põllud eristuvad teistest helesinise taustaga, lisaks on põldudel juures musta värvi infoteade „Põllu andmed on asendatud kindlaks tehtud andmetega!“.

„Minu põllud“ teenuses tuleb võimalikult täpselt joonistada põldude piirid, märkida põldude numbrid ja muu nõutud info. Soovitame kasutada vanas e-PRIAs ja põlluraamatus ühtset numeratsiooni. e-PRIAs arvestab kaardirakendus põllu pindala välja joonistatud piiride alusel. Tuleb arvestada, et kui muudate „Minu põllud“ teenuses põlde pärast taotluse esitamist, siis taotluse muudatusavalduse esitamisel jõuavad põldudel tehtud muudatused ka taotluse muudatusavaldusele.

Taotlusel on kohustuslik näidata kõik teie kasutuses olevad vähemalt 0,01 ha põllud. Toetuse taotlemiseks peavad alla 0,30 ha põllud moodustama ühe põllumassiivi piires ühtse vähemalt 0,30 ha suuruse ühtse ala.

Põldude joonistamisel on abiks vana e-PRIA teenuse „Minu põllud“ kasutusjuhend ja teenuse videojuhend, mille leiate PRIA kodulehelt: <http://www.pria.ee/et/ePRIA/Juhendid>.

Kui põldu pole veel „Minu põllud“ nimekirjas, siis KSA/KSK toetuste taotlemise jaoks on teil vaja „Minu põllud“ teenuses läbida põllu lisamiseks järgmised sammud:

Sisestage „Otsi“ lahtrisse põllumassiivi number, katastriüksuse tunnus, katastriüksuse nimi, aadress või koordinaadid. Valige õige põllumassiiv ja vajutage nuppu „Edasi“. Järgmises sammus valige põld ja vajutage „Edasi“. Samas sammus saate soovi korral valida põlluala. Seejärel saate hakata 3. sammus põllupiire joonistama. Kui 2. sammus oli põlluala valitud, siis 3. sammus on moodustatud põllupiir, mida saab vajadusel veel muuta. Kui 2. sammus põlluala ei valitud, siis saab põllupiiri 3. sammus ka ise joonistada. Kui põllu piirid on korras, peate 4. sammus lisama põllu andmed. Automaatselt on täidetud põllumassiivi number ja põllu pindala. Süsteem omistab automaatselt põllule massiivi, katastriüksuse või nullala tunnuse. Põllumassiivi number koosneb 11 sümbolist ja katastritunnus 12 sümbolist. Süsteem arvutab joonistatud põllu pindala, millest on maha arvatud takistuste pindala. Pindala muutmiseks tuleb liikuda tagasi 3. sammu ning muuta põllu piire.

Ise tuleb teil 4. sammus lisada:

- 1) põllu number - sisestage lahtrisse selle põllu kohta põlluraamatusse märgitud number. Võimalusel kasutage sama numbrit, mis oli ka teie eelmise aasta pindalatoetuste taotlusel ja maksetaotlusel. Põllu number võib olla kuni 16 tähemärki pikk, sisaldada ladina tähestiku tähti (st täpitahti ei saa kasutada) ja kõiki numbreid.
- 2) maakasutuse tüüp – valige rippmenüüst sobiv maakasutuse tüüp:
 - põllumajanduskultuurid, sööti jäetud maa ja lühiajaline rohumaa (P) - lühiajaliseks rohumaa loetakse maa, millel kasvatatakse heintaimi kuni 5 aastat. Põllumajanduskultuurid on teraviljad, õli- ja kiukultuurid, kaunviljad, rühvelkultuurid, köögiviljakultuurid ning ravim- ja maitsetaimed;

- mustkesa e kultuurideta kesa (M) - kesa, kus vegetatsiooniperioodil toimub maa ettevalmistamine järgnevat kultuuride külviks ning eelkultuure ei kasvatata. Mustkesa tuleb harida soovitatavalt iga 2-3 nädala tagant, et umbrohutaimed ei kasvaks seal kõrgemaks kui 5 cm. Erandjuhul tulenevalt ilmastikust aktsepteeritakse mustkesana maad, millel umbrohtude kõrgus ei ületa 20 cm ja taimed ei ole jõudnud õitsemissfaasi. Mustkesa kasutamisel ökoalana tuleb järgida rohestamise toetuse nõudeid;
 - keskkonnatundlik püsirohumaa (TPR) – püsirohumaa, mis asub Natura 2000 võrgustiku alal ning mille muld on 100% ulatuses turvasmuld. TPR kasutusotstarvet ei tohi muuta ning nimetatud maad ei tohi üles künda. TPR rohukamara uuendamine on lubatud üksnes pealkülvi teel. Rohukamara uuendamisest tuleb PRIAt eelnevalt teavitada. Taotleja, kes on muutnud TPR kasutusotstarvet või on sellise püsirohumaa üles kündnud, peab PRIA määratud tähtjaks selle ala tagasi püsirohumaaks muutma;
 - püsirohumaa (PR) - püsirohumaaks nimetatakse kõiki üle 5-aastaseid heintaimede põlde. Täpsem info püsirohumaa kohta on kättesaadav PRIA kodulehel: http://www.pria.ee/et/Registrid/Pusirohumaade_sailitamine;
 - tagasirajatud püsirohumaa (TAR) - tagasirajatud püsirohumaad käsitletakse alates tagasirajamisest püsirohumaana. Tagasirajatud püsirohumaad tuleb hoida samal kohal kuni rohumaa vanuselise püsirohumaaks muutumiseni;
 - püskikultuurid (PK) – külvikorravälised kultuurid, välja arvatud püsirohumaa ja püskikarjamaa, mis võtavad maa enda alla vähemalt viieks aastaks või kauemaks ja annavad korduvat saaki, sealhulgas puukoolid ja lühikese raieringiga madalmets;
 - karjatamine väljaspool põllumajandusmaad (KV) - mittepõllumajanduslik maa, millele ei saa toetust taotleda, sest see ei vasta põllumajandusmaa definitsioonile, kuid millel karjatatakse MAH loomi. Märgivad vaid MAH taotlejad, kes karjatavad antud aladel loomi;
 - kasvatatav põllumajanduskultuur – iga põllu kohta tuleb rippmenüüst valida üks kultuur vastavalt valitud maakasutuse tüübile. Valides põllumajanduskultuuri, mis vajab täpsustamist taotletavate toetuse nõuete hindamiseks, tuleb teil märkida ka täpsustatud kultuur. Seda saab teha nupu „Täpsustatud kultuur“ alt. Nupp on aktiivne vaid siis, kui tegemist on täpsustamist vajava kultuuriga.
- 3) otstarve/kasutusviis – valige rippmenüüst sobiv otstarve/kasutusviis. (H) Haljassöödaks – haljalt koristatavad taimed haljasmassi saamiseks, k.a haljaskultuurid taastuvenergia tootmiseks; (K) Katmikalal – kultuur kasvab katmikalal. Kultuurid, mis kogu kasvuperioodi või enamiku sellest asuvad kasvuhoonetes, mis on kaetud klaasiga, elastse või jäiga plastiga. () Teraks või avamaal – põllumajanduskultuuri kasvatatakse eesmärgiga jätta teraks ja/või kasvatatakse põllumajanduskultuuri avamaal või madala katte all. Taotlusel kuvatakse „() Teraks või avamaal“ valik tühjana.
- 4) kasutusõigus – valige rippmenüüst kas (O) omandis, (KR) kirjalik rendileping, (SR) suuline rendileping, (KV) kasutusvaldus või (M) muu. Kui suurel põllul on mitu maa kasutamise õiguslikku alust, siis piisab, kui märkida õiguslik alus, millega on hõlmatud suurem osa põllust. Põldu ei pea taotlusel kasutusõiguse alusel osadeks jagama.

Lisaks saate vabatahtlikult märkida, kas tegemist on HS/HK/HV/ENK põlluga ning lisada põllu kirjelduse. HS märgitakse, kui põlde kasutatakse heinaseemne kasvatamiseks. HK märgitakse, kui põlde kasutatakse haljaskesana. HV märgitakse haljasväetisena kasvatatavate taimede puhul haljasmassi muldaviimise aastal. ENK märgitakse, kui põllul kasvatatakse põllumajanduskultuuri energia saamise eesmärgil.

Põldude joonistamisel jälgige, et:

- põld oleks märgitud õigele põllumassiivile;
- põld ei ületaks põllumassiivi piire, va juhul, kui olete veendunud, et üle piiri joonistatud osa on toetusõiguslik;
- põldudest oleks joonistamisel välja jäetud mittetoetusõiguslikud 0,01 hektarist suuremad maaalad (kivihunnikud, võsa, liigniisked alad jms), millel põllumajanduslik tootmine ei ole võimalik. Püsivad objektid (hooned, tiigid jne) tuleb põllu pinnast välja joonistada sõltumata pindalast. Taotlemisel on aluseks eelmise või üle-eelmise aasta ortofotod, millel ei pruugi kõiki mittetoetusõiguslikke objekte näha olla, kuid põllu joonistamisel tuleb need välja jätta.
- maastikuelementide alune pind oleks joonistatud põllu pinna sisse, võttes arvesse maastikuelementide toetusõiguslikkust sõltuvalt maakasutuse tüübist.
- kui põllumassiiv on jagatud, tuleb puuduolevad põllud uuesti joonistada. Põld tuleks nimekirja lisada uue põlluna, kasutades nappu „Lisa põld“.

Soovi korral võite taotlusele kantava põllumajandusmaa pindala looduses ise üle mõõta või tellida mõõtmise sellealast teenust osutavalt isikult. Sel juhul jääb vastutus mõõtmise tulemuste eest teie (taotleja) ja mõõtmise teinud isiku vaheliseks küsimuseks.

e-PRIAs tehakse kontroll enne taotluse esitamist ning kui joonistatud põldude pindalad ületavad põllumassiivi maksimaalse toetusõigusliku pindala, antakse teile vastav hoiatus, mis annab võimaluse põllu piiri enne taotluse esitamist parandada.

NB! Ainult põldude joonistamisest toetuse taotlemiseks ei piisa. Joonistatud põllud tuleb taotluste vastuvõtuperioodil lisada taotlusele ning taotlus kindlasti ka esitada.

4.4. Taotluse täitmine vanas e-PRIAs

Toetuste taotlejad peavad pindalatoetuste taotluse ja maksetaotluse ning kõik taotluse lisavormid ja taotluse muudatusavaldused esitama vana e-PRIA kaudu (vt e-PRIAsse sisenemine [p 4.](#)). e-PRIA portaalis on pindalatoetuste taotluse ja maksetaotluse vormi juures personaalselt teile mõeldud lisainfo, samuti toimuvad enne taotluse esitamist eelkontrollid, mis annavad märku võimalikest vigadest teie taotlusel. Soovitame teil kindlasti tutvuda taotluse lõpus oleva koondinfoga.

Taotlusel ja sellele lisatud dokumentidel esitatud andmete õigsuse eest vastutab taotleja. Taotlusvormide täitmiseks on teile abiks [e-PRIA juhendid](#).

KSK/KSA toetuse taotlemiseks valige vana e-PRIA lehelt Teenused → Pindalatoetused → Pindalatoetuste taotlus. Taotlusvormide loetelust valige „Pindalatoetuste taotlus ja maksetaotlus (vormid PT50 ja PT50A) ning ökoalade loetelu“ ja täitke see.

Kui soovite taotleda KSK toetust köögivilja-, ravimtaime- ja maitsetaimikasvatuse või keskkonnasõbraliku maasikakasvatuse lisategevuse eest, tehke mäрге lahtris 2.4.1.2 sobiliku variandi juures. KSK toetust makstakse nende põldude kohta, millele on tehtud põldude lootelul

märke veergu 16 „KSM/MAH“ ja millel kasvatatakse KSK toetuse jaoks toetusõiguslikke kultuure.

Kui soovite võtta KSA toetuse kohustuse puuvilja- ja marjakasvatuse eest, märkige „JAH“ punktis 2.5.3. Kui soovite jätkata KSA toetuse kohtustust, tehke vastavad märged põldude loetelu veergu 15.

Seejärel täitke vajadusel nõuetele vastavuse küsimustik punktis 3.

Nõuetele vastavuse küsimustikus märkige „JAH“, kui:

1) teie valduses on maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõudega määratletud maastikuelemente, mida tuleb säilitada;

2) kasutate põllumajandusmaa niisutamiseks põhjavett rohkem kui viis kuupmeetrit või pinnavett rohkem kui 30 kuupmeetrit ööpäevas;

3) teie valduses on üle kolmekuupmeetrisel mahutavusega naftasaaduste hoidmise ehitised;

4) kasutate mineraalväetist;

5) hoiate sõnnikut sõnnikuhoidlas;

6) hoiate sõnnikut aunades;

7) kasutate taimekaitsevahendeid;

Kui tegelete loomsete esmatoodete tootmise ja turustamisega, siis märkige valikuvariantidest (toorpiim, munad, mesi, muu), milliste loomsete esmatoodete tootmise ja turustamisega tegelete. Kui toodate esmatooteid oma tarbeks, jätke liik märkimata.

Kui tegelete mitteloomsete esmatoodete tootmise ja turustamisega, siis märkige valikuvariantidest (teravili, köögiviljad, muu), milliste mitteloomsete esmatoodete tootmise ja turustamisega tegelete. Kui toodate esmatooteid oma tarbeks, jätke liik märkimata.

Põldude loetelu (vorm PT50A) täitmiseks liikuge nupu „Lisa taotlusele põld“ abil teenusesse „Minu põllud“, kus saate põlde joonistada ja/või olemasolevate põldude andmeid muuta ning seejärel põllud taotlusele lisada märkides vasakul veerus põllu(d) ja vajutades nuppu „Lisa taotlusele“. Koos põllu andmetega lisatakse automaatselt ökoalade loetellu kõik joonistatud põlluga kattuvad potentsiaalsed ökoalad.

Kui põllud on taotlusele lisatud, peate MULD toetuse taotlemise soovi korral tegema taotlusel põldude loetelus põllule taotlemise märke veergu 17 - märketa põldude kohta toetust ei maksta!

Taotluse lõpus tehke märge, kui olete nõus, et otsus tehakse teatavaks elektrooniliselt põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registris olevale teie e-posti aadressile. Kui olete märkinud, et soovite PRIAga suhelda elektrooniliselt, siis vaadake ka rämpsposti seadistust oma seadmetes. On olnud taotlejaid, kel on e-post seadistatud selliselt, et PRIA saadetud e-kirjad jõuavad rämpsposti hulka.

Kui kõik vajalikud andmed on olemas, vajutage nuppu „Edasi“, tutvuge taotluse lõpus oleva koondinfoga, vajadusel tehke muudatused taotluse andmetes ning esitage taotlus vajutades nupule „Esita dokument“.

4.5. Taotluse esitamine

Taotleja saab esitada ühe pindalatoetuste taotluse ja maksetaotluse aastas kõigi oma põllumajanduslike majapidamiste kohta kokku. Pindalatoetuste taotlusi ja maksetaotlusi võetakse vastu vanas [e-PRIAs](#) 2.-21. maini 2019. a. Hilinenud taotluste vastuvõtmise aeg on 22. maist kuni 17. juunini 2019.a. Hilinenud taotluste puhul vähendatakse toetust 1% iga hilinenud tööpäeva kohta.

Vanas e-PRIAs näete enda eelmis(t)el aasta(te)l e-PRIA kaudu esitatud taotlusi „Dokumendid“ menüüst „Esitatud“ alt. Seal näete „Pindalatoetuste taotlus (vormid PT50 ja PT50A)“ alt ka alates 2012. aastast muul viisil kui e-PRIA vahendusel esitatud taotlusi ja lisadokumente. Kõik taotlusega seotud dokumendid on nähtavad alajaotuses „Dokumendiga seotud failid“.

Taotlusi saate esitada ka PRIA maakondlikes teenindusbüroodes olevate kliendarvutite kaudu.

Maakondlikus teenindusbüroos kliendarvuti kasutamiseks ja taotluse esitamiseks soovitame broneerida aja (kodulehel www.pria.ee/reg, infotelefonil 737 7679 või [teenindusbüroo telefonil](http://www.pria.ee/teenindusburoo)). Soovitame seda võimalust kasutada, et vältida järjekorras ootamist. Maakondlikud teenindusbürood on avatud esmaspäevast neljapäevani kl 9.00-16.00.

Maakondlike teenindusbüroode kontaktandmed leiате PRIA kodulehelt <http://www.pria.ee/et/pria/teenindusbrood>.

Kui soovite, et teie eest täidaks taotluse volitatud esindaja, siis volitusi saate vormistada uue e-PRIA teenuses „Esindusõigused ja volitused“. Vanas e-PRIAs antud volitused kaotasid 27. juunil 2018 kehtivuse ja seega peate uues portaalis andma uuesti volitused vana e-PRIA teenuste kasutamiseks. Volitusi ei pea uuesti andma inimesele, kellele on juba varasemalt uues e-PRIAs antud täielikud/osalised volitused või kelle esindusõigus tuleneb äriregistrist ning registrikaardil ei ole määratud koos esindamise erisusi. [Videojuhend](#) e-PRIAs volituste andmise kohta on üleval PRIA veebilehel (www.pria.ee → e-PRIA → Juhendid) ning e-PRIAs nimetatud teenuse juures (nupu “Vajad abi, vajuta siia” all).

Kui teil ei ole võimalik e-PRIAs digitaalselt volitusi anda, siis saate esindajat määrata ka PRIA poolt välja töötatud soovituslikul vormil „Volikirja asjaajamiseks Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ametiga“. Kui soovite anda piirangutega volitust, siis tuleb teil täita lisaks ka „Volikirja vormi lisa 1. Osaliste ehk piirangutega volituste andmine“. Volikirja vormid ja lisainfo leiате <http://www.pria.ee/et/Registrid/esindusõigusedjavolitused>.

PRIA maakondlike teenindusbüroode töötajate ülesandeks on info edastamine, juhendmaterjali jagamine ning e-PRIA teenuste ja kliendarvuti kasutajate abistamine. PRIA teenistujad ei tohi taotlejaile taotlustele kantavate andmete osas sisulist nõuannet jagada, küll aga võib nende käest küsida teavet üldise informatsiooni, õigusaktide jms kohta.

MES nõuandeteenistuse konsulendid pakuvad taotlejatele abi pindalatoetuste taotluse ja maksetaotluse täitmisel ning tuge e-PRIA kasutamisel. Täpsemat infot leiате MES nõuandeteenistuse kodulehelt aadressil www.pikk.ee.

Vajadusel saate taotlemise ja e-PRIA kasutamise kohta nõu küsida PRIA pindalatoetuste infotelefonil 7377 679.

Kui tegemist on taotluste viimase vastuvõtupäevaga või hilinenud vastuvõtu viimase päevaga ja taotluse esitamine läbi e-PRIA ei õnnestu, palume sellest kohe PRIAt teavitada infotelefonil 737 7679 või e-kirja teel info@pria.ee. Kui PRIA fikseerib e-PRIA tehnilise tõrke, antakse teile võimalus esitada pindalatoetuste taotlus ja maksetaotlus e-PRIA kaudu. Põhjendatud juhtudel nii taotluse kui muudatusavalduse esitamise kuupäev ennistatakse ja PRIA teavitab sellest taotlejat kirja teel.

Ka muudatusavalduse esitamise soovi korral tuleb see esitada e-PRIA kaudu esimesel võimalusel.

4.6. Kokkuvõtte KSA/KSK toetuste taotlemiseks vajalikest dokumentidest

Kui soovite taotleda KSA/KSK toetust, siis esitage:

- vana e-PRIA kaudu „Pindalatoetuste taotlus ja maksetaotlus (vormid PT50 ja PT50A) ning ökoalade loetelu“;

Vajadusel tuleb esitada:

- KSA 5-aastase kohustuse üleandmisel vana e-PRIA teenuses „Pindala- ja loomapõhiste toetuste kohustuste andmete vaatamine ja üleandmine“ vorm „Kohustuse üleandmise-ülevõtmise teade“;
- KSA 5-aastase kohustuse üleandmisel koos kogu majapidamise/ettevõtte üleandmisega soovituslik vorm „[Teave põllumajandusliku majapidamise/põllumajandusettevõtte üleandmise-ülevõtmise kohta ja taotlus ülevõtjale toetuse maksmiseks](#)“ vana e-PRIA teenuse „Dokumendi üleslaadimine (pindalatoetuste taotluse lisadokumentide esitamiseks)“ kaudu.

5. TAOTLUSEL ESITATUD ANDMETE MUUTMINE VÕI TAOTLUSE TAGASIVÕTMINE

5.1. Taotlusel esitatud andmete muutmine

Taotlusel esitatud andmete muutmiseks peate esitama muudatused vana [e-PRIA](#) kaudu. Muudatuste tegemiseks valige e-PRIA-s Dokumendid → Esitatud, vajutage muudetava dokumendi nimetuse peal ja seejärel nupul „Muuda“. Tehke soovitud muudatused ja esitage dokument. Kuni 17. juunini 2019 on võimalik lisada põldude andmeid, põllu pindala suurendada ja lisada toetuste taotlemismärkeid. Kui pärast 17. juunit toimub olulisi muudatusi taotlusel esitatud andmetes, siis peate esimesel võimalusel esitama taotluse muudatuse e-PRIA kaudu (nt vähendate põllu pindala või soovite mõnest toetusest loobuda).

Kui kehtiva kohustuseperioodi jooksul muutuvad toetuse nõuded, mis pole toetusesaajale vastuvõetavad, siis kohustus lõpeb ja kohustuse kehtivusaja eest tagasimaksmist ei nõuta.

Kui teil ei ole võimalik kavandatud tegevusi teha või ilmastiku tõttu ei anna need soovitatavat tulemust, tuleb esitada sellekohane kirjalik teave 15 tööpäeva jooksul arvates kavandatud tegevusi takistava asjaolu esinemisest, muutes vajadusel taotlusel esitatud andmeid. Nii on võimalik hoiduda järgnevatest arusaamatustest või toetussumma vähendamisest ja toetusest ilmajäämisest.

5.2. Põllumajandusliku majapidamise/ettevõtte üleandmine pärast toetuse taotluse esitamist

Kui pärast toetuse taotluse esitamist ja enne kõigi toetuse saamise nõuete täitmist, sh nõuetele vastavuse nõuded, läheb kogu põllumajanduslik majapidamine/ettevõtte ühelt omanikult üle teisele, on võimalik toetuse maksmine uuele omanikule. Selleks peab põllumajandusliku majapidamise/ettevõtte üle võtnud isik ülevõtmisperioodil esitama PRIA-le majapidamise/ettevõtte ülevõtmist tõendavad dokumendid ja taotlema toetuse maksmist. Ülevõtmisperioodiks, mille jooksul tuleb esitada ka nimetatud dokumendid, on 22. mai kuni 1. september.

Ülevõtmise puhul antakse kõik üleandja toetuse taotlemisega kaasnevad õigused ja kohustused ülevõtjale.

Juhul kui ülevõtmist tõendavaid dokumente eelpool nimetatud ajavahemikul ei esitata, makstakse toetus üleandjale, kui toetuse saamise nõued on täidetud.

5.3. Taotluse tagasivõtmine(annulleerimine)

Taotluse saate tagasi võtta vana e-PRIA kaudu. Taotluse võite e-PRIA kaudu täielikult või osaliselt tagasi võtta igal ajal kuni:

- kohapealsest kontrollist või PRIA leitud vigadest teadasaamiseni;
- toetuse määramise otsuse tegemiseni.

Annulleerimiseks valige vanas e-PRIAs Dokumendid → Esitatud - vajutage soovitud dokumendi nimetuse peal ja seejärel nupul „Annulleeri“. Lisage annulleerimise põhjus ja esitage dokument. Taotluse annulleerimisel on taotleja samas seisus kui enne taotluse esitamist ehk ta saab esitada uue taotluse järgmisel taotluste vastuvõtmise perioodil. Kui taotleja annulleerib esitatud taotluse 5-aastase kohustuseperioodiga toetuse osas, siis kohustus katkeb ning varasematel aastatel saadud toetus tuleb taotlejal tagasi maksta.

5.4. Vääramatu jõud ja erandlikud asjaolud

Vääramatu jõud on asjaolu, mida taotleja ei saanud mõjutada ja mõistlikkuse põhimõttest lähtuvalt ei saanud temalt oodata, et ta kohustuse võtmise ajal selle asjaoluga arvestaks, seda väldiks või takistava asjaolu või selle tagajärje ületaks.

Vääramatu jõuna või erandliku asjaoluna käsitletakse näiteks järgmisi juhtusid:

- taotleja surm;
- taotleja pikaajaline töövõimetus;
- põllumajandusettevõtte olulise osa sundvõõrandamine, kui kohustuse võtmise päeval ei olnud sellist sundvõõrandamist võimalik ette näha;
- raske loodusõnnetus, mis kahjustab tõsiselt põllumajandusettevõtte põllumajandusmaad;
- taotleja ettevõtte ümberkruntimine, kui see pole algatatud omanike huvidest lähtuvalt.

Vääramatu jõu olemasolu hindamisel võetakse arvesse üksikjuhtudel ilmnenud asjaolusid. Vääramatu jõud peab olema tekkinud kummagi poole süüta. Näiteks, kui taotlejal on maa kasutamiseks sõlmitud rendileping ja rendileandja seda rikub, ei ole tegemist vääramatu jõuga. Lepingu rikkumisel saab taotleja oma õiguste kaitseks pöörduda maakohtusse [tsiviilkohtumenetluse seadustikus](#) sätestatud alustel ja korras.

Vääramatust jõust ja erandlikest asjaoludest tuleb PRIAt teavitada kirjalikult 15 tööpäeva jooksul alates kuupäevast, kui seda on võimalik teha. Teavituse tulemusena on PRIAl võimalik kontrollida teavituses toodud asjaolude olemust (nt ei ole vääramatu jõud või erandlik asjaolu tehnika purunemine) ja arvestada sellega toetuse nõuete rikkumise hindamisel. Taotleja peab arvestama, et erandlikest asjaoludest teavitamine võib leevendada tähtajaks nõude täitmata jätmise sanktsiooni, kuid ei vabasta nõude täitmisest ja nõue tuleb täita esimesel võimalusel. Eelnevalt tulenevalt võetakse teavitus menetlusse, mille tulemusena selgub sõltuvalt asjaoludest ka selle mõju toetusele, kuid eraldi vastuskirja võimalike tagajärgede kohta taotlejatele ei saadeta.

5.4.1. Kohustuse jätkamine taotleja surma korral

Kohustust saab nii täielikult kui osaliselt jätkata pärija, kaaspärija või muu isik. Osalise jätkamise korral tuleb näidata, milliste pindalade osas kohustust jätkatakse.

Kohustuse jätkamise korral tuleb PRIAle esitada järgmised dokumendid:

- kui pärija jätkab kohustust:

- kirjalik avaldus kohustuse ülevõtmise kohta;
- koopia pärimisõiguse tunnistusest.
- kui kaaspärija jätkab kohustust:
 - kirjalik avaldus kohustuse ülevõtmise kohta;
 - koopia pärimisõiguse tunnistusest;
 - avaldus teistelt kaaspärijatelt toetustest loobumise kohta selle maa või toetuse osas.
- kui muu isik jätkab kohustust:
 - koopia pärimistunnistusest;
 - avaldus teistelt kaaspärijatelt toetustest loobumise kohta selle maa või toetuse osas;
 - kohustuse üleandmise-ülevõtmise teade koos põldude loeteluga.

6. TAOTLUSE KONTROLLIMINE

Taotluse kontrollimine jaguneb administratiivseks ja kohapealseks kontrolliks. Kontrollitakse, kas taotleja ning tema maa ja loomad vastavad toetusõiguslikkuse ja toetuse saamise ning nõuetele vastavuse süsteemi nõuetele. Lisaks kontrollitakse ka mitmeid nõuetega sätestatud dokumente (nt põlluraamatut jm) ja muid haldusmenetluse käigus vajalikke tõendeid ja andmeid.

6.1. Halduskontroll

Taotlust esitades kontrollib süsteem:

- kas taotleja iga põld (või maa-ala kokku) on vähemalt 0,30 ha ning kas ka pärast kontrollimist on nõuetele vastav pindala vastavalt kasvatatavale kultuurile vähemalt 0,30 ha;
- kas põllumassiiv, mille kohta toetust taotletakse, on kantud PRIA põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse;
- kas kultuur on toetusõiguslik taotletud toetuse jaoks;
- kas taotleja on FIE või juriidiline isik;
- taotlusel märgitud maakasutustüübi ja põllumajanduskultuuri vastavust.

Kui taotlus on esitatud, kontrollib PRIA:

- põllumassiivi pindala ületaotlemist, s.t põllumassiivi põhiselt taotlustes kirjas olnud põldude pindalade summat võrreldakse põllumassiivi maksimaalse toetusõigusliku pindalaga.
- topelittaotlemist, s.t taotlemist samale maale erinevate taotlejate poolt;
- võrreldakse taotlusel esitatud andmeid sama taotleja eelnevatel aastatel esitatud andmetega. Oluliste erinevuste korral viiakse läbi täiendav kontroll või esitatakse järelepärimine;
- nõuetele vastavuse osas loomade registri teavitusi ning loomade tähtaegset märgistamist;
- kõikide kohustusega seotud toetuste puhul vaadatakse, kas kohustust on jätkatud, kas maad kasutatakse õiguslikul alusel, kas on esitatud vajalikud kohustuse üleandmise-ülevõtmise teatised, kas ülevõtja on esitanud pindalatoetuste taotluse ja maksetaotluse ning ülevõetud kohustusealustele põldudele toetusi taotlenud.

Kui administratiivse kontrolli käigus avastatakse märke võimalikust nõuete rikkumisest, viiakse läbi järelkontroll mistahes teise asjakohase menetluse ja vajadusel kohapealse kontrolli abil või saadetakse järelepärimine taotlejale.

6.2. Kohapealne kontroll

Pindalatoetuste kohapealsed kontrollid algavad pärast taotluste vastuvõttu ning kestavad vajadusel aasta lõpuni. Nõuetele vastavuse nõuete täitmise osas teostatakse kontrolle aastaringset. Kohapealseid kontrolle tehakse kontrollivalimite alusel. Kohapeal kontrollitakse, kas kultuur, maakasutus ja pindala vastavad taotletule ning kas toetuse saamise nõuded on täidetud. PRIA võib kasutada kohapealsete kontrollide läbiviimiseks ka ATVs. ATV kasutamisest antakse taotlejale eelnevalt teada.

Kohapeal kontrollitavad dokumendid on olenevalt taotletud toetustest järgmised: põlluraamat(ud), maa kasutusõigust tõendav dokument jms.

Maa kasutusõigust kontrollitakse kohapealse kontrolli käigus, kuid kasutusõiguse puudumine võib selguda ka halduskontrollis.

Toetuse nõuete rikkumist hinnatakse vastavalt selle raskusele, ulatusele ja püsivusele. Hindamine toimub hindamismaatriksite alusel, mis on leitavad [PRIA kodulehelt](#). Kohapealset kontrolli läbiviiv teenistuja võib rikkumise hindamisel kasutada kaalutusõigust ja anda hindamismaatriksist erinevaid punkte.

Põllu pindala mõõdetakse mööda toetusõigusliku põllumajandusmaa ja põllumajanduskultuuri piiri, kontrollides põllumajandustootja taotletud pinna vastavust tegelikule olukorrale. Kahtluste ja vaidluste korral on otsuse aluseks kohapealse kontrolli tulemused. Kui taotleja või tema esindaja viibib kohapealse kontrolli juures, peab ta vajadusel järelevalveametnikule ette näitama põllu piiri.

Visuaalselt kontrollitakse, kas HPK raames säilitamisele kuuluvad maastikuelemendid, mis on arvestatud põllumajandusmaa pindala hulka, vastavad kehtestatud parameetritele (sõltuvalt maastikuelemendi tüübist kontrollitakse selle suurust, laiust, kõrgust või pikkust jms) ja asukohale ning kas põllu maakasutus vastab maastikuelemendiga seotud maakasutusele (nt kas põllusaar asub põllumaal – maakasutus P või M). Erinevuste leidmisel maastikuelemendid mõõdistatakse ning mittevastavad maastikuelemendid arvestatakse põllu pindalast välja.

[Euroopa komisjoni rakendusmääruse \(EL\) nr 809/2014](#) artiklite 38 ja 40 kohaselt võib kontrollimisel kasutada kaugseiret. Kaugseire teel tehtava kontrolli puhul mõõdetakse arvutis, kõrgresolutsiooniga (0,5-0,6m piksliga) piltidelt põllumajandustootjate taotletud põldude pindalasid. Pildid, millelt tehakse mõõtmisi, on tehtud kontrolli aasta toetusperioodi kestel ja on mõeldud ainult sihtotstarbeliseks kasutamiseks. Neid ei tehta kogu Eesti territooriumi kohta.

Kui kaugseire teel ei ole kontrollitava taotluse põldude pindalasid võimalik piisavas ulatuses mõõta või on kaugseire teel tehtud mõõtmisega tuvastatud pinnaerinevus, suunatakse põld edasi kohapealsesse kontrolli. Kohapeal viiakse läbi täiendavad mõõtmised GPSiga.

Kuna puudega kaetud alal ei ole tootmine võimalik samamoodi nagu puudeta alal, siis arvatakse põllu toetusõiguslikust pindalast välja alad, kus puude, põõsaste ja/või kadakate arv hektari kohta ületab 50. Arvestus toimub vaid puudealuse pinna, mitte kogu põllu pinna suhtes. Nt on 5 ha põllu ühes osas umbes 0,6 ha ulatuses puudega kaetud ala, millel kasvab 36 puud. Arvestatuna 1 ha peale on sellel alal 60 puud, mistõttu puudega kaetud osa mõõdetakse põllu pinnast välja. Kui sellel pinnal oleks 15 puud, siis arvestatuna 1 ha kohta on seal 25 puud ja seda ala välja ei mõõdetata.

Kohapealses kontrollis ei loeta toetusõiguslikeks alaliselt liigniiskeid alasid, millel liigse vee tõttu ei ole võimalik põllumajanduslikku tegevust (rohumaade puhul niitmist või karjatamist, põllukultuuride puhul kultuuri rajamist, harimist ja koristust) läbi viia. Sellised alad on näiteks

kobraste üleujutusala, tiigid ning alad, mida ei saa lugeda heas korras olevaks põllumajandusmaaks, nt soodid, mudamülkad ja roostikud. Sellised alad kuuluvad registrist kustutamisele.

PRIA kontrollib kohapeal MAK 2014–2020 raames võetud kohustuse puhul:

- KSK toetus – toetusõiguslikkuse nõudeid, toetuse nõudeid, HPK nõudeid;
- KSA toetus – toetusõiguslikkuse nõudeid, toetuse nõudeid, HPK nõudeid.

Veterinaar- ja Toiduamet (VTA), Põllumajandusamet (PMA) ja Keskkonnainspeksioon (KKI) kontrollivad kohapeal kohustuslikke majandamisnõudeid. KKI kontrollib lisaks ka HPK määruuses toodud veekaitse nõudeid. Nõuetele vastavuse nõude rikkumist hinnatakse vastavalt selle tõsidusele, ulatusele ja püsivusele. Hindamine toimub hindamismaatriksite alusel, mis avaldatakse [PRIA kodulehel](#). Rikkumise tõsidust, ulatust ja püsivust hinnatakse kuni 4 punkti skaalal. Koondhinde saamiseks liidetakse punktid ja vastavalt punktisummale leitakse toetuse vähendamise % toetussummast.

Kohapealses kontrollis täidetakse kontrollaruanne koos lisadega, kuhu ka taotlejal on võimalik lisada omapoolsed märkused. Kontrollaruande allkirjastavad inspektor ja taotleja või tema volitatud esindaja. Kontrollaruande allkirjastamisega tõendab taotleja või tema esindaja kohapealse kontrolli toimumist ja et on tutvunud kohapealse kontrolli raames tuvastatud leidudega. Kui kohapealses kontrollis on tuvastatud eiramisi või on mõõdetud põldusid, siis saadetakse taotlejale kontrollaruande koopia. Kui taotlejal on pretensioone kohapealse kontrolli läbiviimise või kohapealse kontrolli tulemuste kohta, siis saab ta need esitada 15 kalendripäeva jooksul arvates kontrolli toimumisest või kontrollaruande koopia kättesaamisest.

7. TOETUSE VÄHENDAMINE

Toetuste vähenduse arvestamine toimub vastavalt [komisjoni määrusele nr 640/2014](#).

7.1. Toetuse vähendamine toetusõiguslikkuse alusel, sh pindalade erinevuse tõttu

Nõude rikkumine	Vähendamine
Taotlusel esitatud pindala on väiksem kui tegelik kohapealse kontrolli käigus mõõdetud või põllumassiivide registris kindlakstehtud pindala.	Toetus määratakse taotluses esitatud andmete alusel.
Taotlusel esitatud pindala on kuni 3% või kuni 2 ha suurem kohapealse kontrolli käigus mõõdetud või põllumassiivide registris kindlakstehtud pindalast.	Toetus määratakse mõõdetud või kindlakstehtud pindala järgi.
Taotluses esitatud pindala on üle 3% või üle 2 ha, kuid kuni 20% suurem kohapealse kontrolli käigus mõõdetud või põllumassiivide registris kindlakstehtud pindalast.	Toetust vähendatakse taotletud pinna ja mõõdetud või kindlakstehtud pinna kahekordse vahe võrra.
Taotluses esitatud pindala on üle 20% ja kuni 50% suurem kohapealse kontrolli käigus mõõdetud või põllumassiivide registris kindlakstehtud pindalast.	Kultuurigrupi* osas jäetakse taotlus rahuldamata.
Taotluses esitatud pindala on üle 50% suurem kohapealse kontrolli käigus mõõdetud või põllumassiivide registris kindlakstehtud pindalast.	Kultuurigrupi* osas jäetakse taotlus rahuldamata. Lisaks arvatakse taotleja veel üks kord toetusesaajate hulgast välja tuvastatud pinnaerinevusele

	vastava summa ulatuses. See summa tasaarvestatakse mistahes toetuskavade alusel makstavate toetustega, millele taotlejal on õigus seoses taotlustega, mille ta esitab järgneva kolme kalendriaasta jooksul.
--	---

*kultuuri-grupp – ühe toetuse raames sama toetusmääraga toetatavad kultuurid.

Näide: Kui taotleja taotles toetust 100 ha kohta, kuid kohapealses kontrollis selgus põlde üle mõõtes, et tegelik pindala on 90 ha, siis leitakse pindalade protsendivahemik järgmiselt:

$10/90 \times 100 = 11\%$. Kuna taotlusel esitatud pindala on kontrollimisel selgunud pindalast suurem üle 3%, aga alla 20%, siis vähendatakse toetussummat kindlakstehtud pindalast kahekordse pindalaerinevuse ehk 20 hektari võrra. Toetust ei määrata ka tuvastatud pindala erinevuse 10 ha eest. Seega kui muid toetuse vähendamisi ei ole, määratakse tootjale toetus $100 - 30 = 70$ ha eest.

7.2. Toetuse vähendamine baas- ja toetatavate nõuete rikkumise eest

[KSK](#) ja [KSA](#) toetuse nõuete rikkumise hindamismatriksid asuvad PRIA kodulehel.

7.3. Toetuse vähendamine taotluse hilinenult esitamise eest

Kui taotlus esitatakse hilinenult ajavahemikul 22. maist 17. juunini 2019. a, vähendatakse toetust 1% iga hilinetud tööpäeva kohta.

7.4. Toetuse vähendamine juhul, kui taotleja ei ole deklareerinud kogu maakasutust

Kui toetusesaaja ei deklareeri jooksvaks aastaks kogu tema kasutuses olevat põllumajandusmaad ning kui erinevus ühelt poolt ühtses taotluses ja/või maksetaotluses deklareeritud kogupindala ja teiselt poolt deklareeritud pindala pluss deklareerimata põldude kogupindala vahel on rohkem kui 3% deklareeritud pindalast, vähendatakse sellele toetusesaajale kõnealuseks aastaks makstavate pindalapõhiste otsetoetuste ja/või pindalatoetusmeetmete alusel makstavate toetuste kogusummat kuni 3%, olenevalt väljajätmise raskusastmest.

7.5. Toetuse vähendamine nõuetele vastavuse süsteemi nõuete rikkumise tõttu

Nõuetele vastavuse süsteemi nõuete rikkumisest tulenevad vähendamised on lahti seletatud [nõuetele vastavuse trükises](#).

Nõuetele vastavuse süsteemi mistahes nõude rikkumise korral vähendatakse kõiki taotletud toetusi, millele nõuetele vastavuse süsteem kehtib. Nõuded kehtivad kalendriaasta järgi - kui mõne nõude rikkumine tuvastatakse 2019. a, siis vähendatakse ka 2019. a taotletud pindala- ja/või loomatoetusi.

Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuete ja kohustuslike majandamisnõuete järgimise puhul hinnatakse leitud rikkumiste korral, kas tegemist on hooletusest või tahtlikkusest tingitud rikkumisega, rikkumise raskust, püsivust ning ulatust ning kas on kergendavaid asjaolusid.

Hindamine toimub hindamismaatriksite alusel, mis avaldatakse [PRIA kodulehel](#). Rikkumise tõsidust, ulatust ja püsivust hinnatakse kuni 4 punkti skaalal. Koondhinde saamiseks liidetakse punktid ja vastavalt punktisummale leitakse toetussumma vähendamise protsent.

Kui rikkumine tuleneb põllumajandustootja hooletusest, on üldreeglina vähendamise ulatuseks 3% kogusummast. PRIA võib pädeva kontrolliasutuse poolt kontrollaruandes esitatud hinnangu alusel siiski otsustada, kas seda protsenti vähendada 1%-ni või suurendada 5%-ni. Lõpliku vähendusprotsendi kujunemisel arvestatakse, kas rikkumised on tuvastatud samas või erinevates valdkondades. Juhul, kui rikkumised on tuvastatud samas valdkonnas (näiteks on tuvastatud erinevad nõude rikkumised heade põllumajandus- ja keskkonnanõuete kontrollis), läheb arvesse suurim valdkonna rikkumine. Erinevate valdkondade nõuete rikkumised liidetakse, kui maksimaalne vähendamine esimesel rikkumise aastal on siiski 5% toetussummast.

Kui nõuetele mittevastavus on olnud taotleja poolt tahtlik, on vähendamise ulatuseks üldreeglina 20%. PRIA võib pädeva kontrolliasutuse poolt kontrolliaruandes esitatud hinnangu alusel siiski otsustada vähendada seda protsenti, kuid mitte alla 15%, või vajaduse korral suurendada seda 100%-ni toetuse kogusummast.

Kui taotleja on kolme järjestikuse kalendriaasta jooksul vähemalt kahel kalendriaastal rikkunud sama nõuet või standardit, siis korrutatakse esimese korduvuse puhul kindlaksmääratud vähendusprotsent kolmega. Edasiste korduvate rikkumiste puhul korrutatakse eelmise korduva rikkumise vähendusprotsenti kolmega. Kui korduvuse arvutamisel on jõutud 15%-ni, teavitab PRIA taotlejat, et sama nõude rikkumise veelkordsel kindlakstegemisel käsitletakse seda tahtliku nõude rikkumisena ning toetust vähendatakse tahtliku rikkumise vähendamise määraga.

7.6. Toetuse vähendamine juhul, kui taotleja ületab maksimaalset toetuse suurust

KSK ja KSA toetused on kaks seitsmest põllumajandusliku keskkonnatoetuse alameetmest, millele on sätestatud maksimaalne toetuse suurus ja taotlejale võib rakenduda maksimaalse piirmäära vähendus (vt täpsemalt peatüki 2 [lõpust](#)).

8. TOETUSE MÄÄRAMINE VÕI TAOTLUSE RAHULDAMATA JÄTMINE

PRIA otsustab KSA ja KSK toetuste taotluste rahuldamise või rahuldamata jätmise hiljemalt 10. veebruariks 2020. a.

Määratud toetuse kohta leiate teabe e-PRIA portaalist. Määratud toetussummad avalikustatakse ka PRIA kodulehel <http://www.pria.ee> 10 tööpäeva jooksul arvates otsuse tegemisest. Toetuse vähendamise või taotluse rahuldamata jätmise otsusest teavitab PRIA teid kirjalikult, saates otsuse väljavõtte üldjuhul 10 tööpäeva jooksul pärast otsuse tegemist. Kui olete pindalatoetuste taotlusel ja maksetaotlusel märkinud, et soovite saada otsuse elektrooniliselt, siis paberil saatmist ei toimu. Otsusega saate tutvuda vana e-PRIA portaalis valdkonna „Dokumendid“ alt vahelehel „Saabunud“. Teavitust ei saadeta taotlejale, kelle toetust ei vähendata.

Taotlus jäetakse rahuldamata, kui:

- taotlusaluste või nõuetele vastavate põldude kogupindala on väiksem kui konkreetse toetuse minimaalne toetusõiguslik pind ([ELÜPS](#) §79);
- taotleja ei võimalda läbi viia kohapealset kontrolli;
- taotleja on taotlusele märkinud tegelikust nõuetekohasest tuvastatud pindalast üle 20% suurema pindala, sel juhul jääb taotleja kultuurigrupi osas toetusest ilma. Kui erinevus on üle

50%, arvatakse taotleja lisaks veel üks kord järgneva kolme aasta jooksul toetusesaajate hulgast välja tuvastatud pinnaerinevusele vastava summa ulatuses;

- taotleja ei vasta vähemalt ühel kohustuseaastal konkreetse toetuse toetusõiguslikkuse nõuetele. Juhul kui toetusõiguslikkuse nõude rikkumine tuvastatakse kohustuseperioodi esimesest aastast hilisemal aastal, nõutakse eelnevatel aastatel makstud toetus tagasi;
- taotleja rikub konkreetse toetuse baas- või toetatavaid nõudeid ulatuses, mis üksi või koosmõjus vähendavad toetuse summa nullini;
- [HPK](#) nõuete rikkumise äärmusliku ulatuse, raskusastme või kestvuse korral või kui esineb korduvaid ränki nõuete rikkumisi, jäetakse taotlus lisaks taotlusaastale ka järgmisel aastal rahuldamata toetuse osas, millele nõuetele vastavuse nõuded kehtivad.

KSA ja KSK toetuse puhul jäetakse taotlus rahuldamata põllu (põlluosa) osas, mis ei ole kantud põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse või on väiksem kui 0,30 ha.

9. TOETUSE MAKSMINE

KSA ja KSK toetused makstakse välja hiljemalt 30. juuniks 2020. a.

NB! Arveldusarve numbri või konto omaniku nime muutumisest palume taotlejal kohe PRIAt teavitada. Vastasel juhul ei ole võimalik toetussummat üle kanda. Andmeid on võimalik muuta uue e-PRIA iseteeninduskeskkonna <http://www.pria.ee/et/ePRIA> teenuses „Kliendi andmed“.

Vana e-PRIA teenuses „Maksed ja võlgnevused“ on igal taotlejal võimalik vaadata oma kõige täpsemat ja uuemat finantssuhete seisu PRIAga. Näha saab kliendile tehtud/tehtavaid makseid ja kõiki võlgnevusi. Maksete leheküljel on vaikumisi toodud kliendi maksed viimase aasta jooksul. Samuti on toodud ka need maksed, mis tehakse tulevikus (makse kuupäev on kas täidetud tuleviku kuupäevaga või on täitmata). Sel kuupäeval, kui PRIA finantsosakond on omalt poolt tellinud riigikassast raha kliendile väljamakseks (reeglina 2-7 päeva jooksul), saab väljamakse kuupäev kliendile e-PRIAs nähtavaks. Kui kuupäev on e-PRIAs nähtav, siis sel päeval ka toetusraha kliendi arvele laekub.

10. OTSUSE VAIDLUSTAMINE

Kui te ei ole PRIA otsusega nõus, on teil võimalus esitada [haldusmenetluse seaduse](#) nõuetele vastav vaie PRIA peadirektorile, põhjendades omapoolset seisukohta. Vaie tuleb edastada 30 kalendripäeva jooksul pärast haldusakti kättesaamist aadressil Tähe 4, Tartu 51010. Vaide põhjal vaadatakse taotlus uuesti üle ja tehtud otsusest teavitatakse teid kirjalikult.

Tulenevalt [haldusmenetluse seaduse](#) § 76 lõikes 2 sätestatu kohaselt märgitakse vaides:

- 1) haldusorgani nimetus, kellele vaie on esitatud;
- 2) vaide esitaja nimi või nimetus, postiaadress ja sidevahendite numbrid;
- 3) vaidlustatava haldusakti või toimingu sisu;
- 4) põhjused, miks vaide esitaja leiab, et haldusakt või toiming rikub tema õigusi;
- 5) vaide esitaja selgelt väljendatud nõue;
- 6) vaide esitaja kinnitus selle kohta, et vaieldavas asjas ei ole jõustunud kohtuotsust ega toimu kohtumenetlust;
- 7) vaidele lisatud dokumentide loetelu.

Vaidele kirjutab alla selle esitaja või tema esindaja. Vaide esitaja esindaja lisab volikirja või muu volitust tõendava dokumendi, kui seda ei ole varem esitatud.

11. TOETUSE TAGASINÕUDMINE

Kui pärast toetuse väljamaksmist selgub, et taotleja on esitanud valeandmeid, eelmiste aastate toetus on välja makstud alusetult või kui taotleja loobub 5-aastasest kohustusest enne kohustuseperioodi lõppu, peab ta saadud toetuse summa tagasi maksma. Kui toetuse saajalt nõutakse eelnevatel aastatel makstud toetus tagasi, siis võetud 5-aastane kohustus lõpeb.

[ELÜPS](#) § 111 lg 5 alusel jäetakse toetus taotlejalt tagasi nõudmata, kui tagasinõutav summa ei ületa 100 eurot.

Tulenevalt kehtivatest põllumassiivi identifitseerimissüsteemi ajakohastamise nõuetest (kord 2 aasta jooksul tehakse uued ortofotod) ja kohapealse kontrolli valimi suurusest (5% taotlejatest), on kehtestatud alusetult väljamakstud toetussummade tagasinõudmiseks kuni 10-aastane tähtaeg. Tagasimakse kohustust ei kohaldata, kui ajavahemik toetuse maksmise kuupäevast kuni kuupäevani, mil pädev asutus toetuse saajat esimest korda makse alusetusest teavitab, on pikem kui kümme aastat.

12. TOETUSE ANDMISEST JA KASUTAMISEST TEAVITAMINE

Toetuse saaja on kohustatud teavitama avalikkust toetuse saamisest ja kasutamisest, muuhulgas sellest, et asjakohane toetatav objekt või tegevus on viidud ellu või viiakse ellu Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist saadud toetuse abil. Juhul kui toetuse saajal on olemas toetatava objekti või tegevusega seotud veebileht, tuleb sellel avaldada MAK logo ja Euroopa Liidu embleem ning esitada objekti või tegevuse lühikirjeldus. Toetuse teavitamisega seonduv on reguleeritud [maaeluministri 22.12.2015 määrusega nr 26](#). Täiendav info on PRIA kodulehel http://www.pria.ee/et/oluline-info/vaade/tahistamine/mak_uus/

14. KESKKONNATOETUSTE SEIRE JA HINDAMINE

Selleks et hinnata ELis keskkonnaga seotud toetuste tulemuslikkust ja tõhusust, on vaja paralleelselt toetuste maksmisega läbi viia ka toetuste seiret ja hindamist.

Seire ja hindamise eesmärk on koguda infot arengukava rakendumise ja efektiivsuse kohta. Selleks kogutakse andmeid tegevuse läbiviimiseks kasutatud sisendite (toetusteks makstav raha), väljundite (huvi toetuste vastu, nt sõlmitud lepingud, toetustealune pindala jmt), tulemuste ja mõju kohta keskkonnale, põllumajandusele ning maaelu arengule tervikuna. Ühtlasi hinnatakse toetuste tulemuste ja mõju kokkulangevust MAKi koostamisel seatud eesmärkidega. Saadud andmeid kasutatakse rakendatud meetmete parandamiseks, uute meetmete väljatöötamiseks ning spetsiifiliste toetusmeetmete vajaduste (sh toetussummade) põhjendamiseks.

Seire- ja hindamissüsteemiga seotud peamised asutused Eestis on Maaeluministeerium, PRIA, Põllumajandusuuringute Keskus (PMK), Eesti Maaülikool ning erinevad andmekogujad. PMK oli MAK 2004-2006 raames põllumajandusliku keskkonnatoetuse ja MAK 2007-2013 raames kõigi 2. telje meetmete hindaja ning MAK 2014-2020 raames tegeleb keskkonnavalaste näitajate kogumise ja analüüsimisega (eelkõige 4. ja 5. prioriteedi valdkonnad). Meetmete kohustuseperioodi alg- ja lõppandmete fikseerimine (kohustuse esimesel ja viimasel aastal) on väga oluline, kuna siis on võimalik välja tuua näitajate tegelik muutus perioodi jooksul. Tulemuste õigeks tõlgendamiseks on enamasti vaja andmeid koguda aga ka vahepealsete aastate kohta. PMK koostab iga-aastaselt püsihindamisaruande, milles antakse ülevaade hindamistegevustest (sh uuringute tulemustest ning meetmete analüüsist).

Kõigi erinevate MAK keskkonnaga seotud meetmete hindamiseks saab PMK andmeid erinevatest allikatest ja koostööpartneritelt – PRIA registritest, Keskkonnaametilt, PMAst, riiklikest statistilistest andmebaasidest jne. Lisaks peab hindamisel koguma andmeid põllumajandusmaal toimuvate keskkonnaga seotud muutuste kohta ning selleks viiakse läbi spetsiaalseid pikaajalisi ja ühekordseid uuringuid ka tootjate maadel või kogutakse andmeid otse tootjatelt.

PMK alustas juba MAK 2004-2006 põllumajandusliku keskkonnatoetuse hindamise raames andmete kogumist viie teemavaldkonna kohta – mullastik, vesi, elurikkus (bioloogiline mitmekesisus), maastik ja sotsiaalmajandus, nende andmete kogumine jätkub tänaseni. Lisaks viiakse läbi pikaajalist võrdlevat põldkatset (komplekskatse) erinevate toetusmeetmete kohta. Komplekskatses selgitatakse maaviljeluslike võtete (mullaharimine, külviaeg, orgaanilise väetise kasutamine, vahekultuurid jm) olulisust keskkonnasõbraliku majandamise ja mahepõllumajanduse toetusmeetmete edasiarendamiseks tulevikus.

PMK koordineerimisel kogutakse tootjatelt või nende maadelt andmeid nt järgnevate näitajate ehk indikaatorite kohta:

- põllumajandusmaastike linnud, kimalased, taimed;
- mullaviljakus ja orgaaniline aine;
- toitelementide kogubilanss, pestitsiidide kasutuskoormus;
- ettevõtjatulu, keskkonnateadlikkus.

Hindamises osalevad põllumajandusettevõtted on valitud erinevate põhimõtete alusel – toetuste taotlemine, paiknemine erinevates piirkondades, millised on konkreetse näitaja hindamiskriteeriumid jms. Valim esindab ka erinevaid tootmissuundi (taimekasvatus, loomakasvatus, segatootmine), tootmistüüpe (mahetootmine, tavatootmine) ja tootmissuursi (väiketalud, suurtootmised). Võrdlusena on valimisse võetud tootjad, kes ei ole taotlenud keskkonnaga seotud toetusi.

Erinevatel põhjustel võib tekkida vajadus asendada mõni praegu valimis olev tootja teisega või tehakse tootjate juures ühekordseid uuringuid – seega on kõigil põllumajandustootjatel ka edaspidi võimalus seire- ja hindamisprotsessis osalemiseks.

PMK on läbi viinud ka mitu e-küsitlust, et kaasata suuremat hulka sihtrühmadest ning saada laiapõhjalist tagasisidet põllumajandustootjatelt. Tootjate kõrge vastamisaktiivsus on väga oluline tõese kuvandi saamiseks ning järelduste tegemiseks ning seni on tootjad väga aktiivsed vastajad olnud. PMK ootab ka edaspidi vastutustundlikku kaasalöömist e-küsimustikele vastamisel.

Andmete kogumise sagedus sõltub sellest, millisesse seirevalimisse tootja kaasatakse, paljude indikaatorite kohta kogutakse andmeid igal toetuse taotlemise aastal või teatud arvul järjestikustel aastatel. Mõne indikaatori kohta kogutakse andmeid programmi esimesel ja viimasel aastal ning mitme indikaatori kohta kindlaksmääratud ajavahemiku tagant (nt üle aasta). PMK annab elurikkuse seirevalimis olevatele tootjatele seiretest ka kirjalikult tagasisidet, mille käigus informeeritakse ka planeeritavatest elurikkuse valdkonna seiretest. Seire jaoks andmete kogumisel tootja maadel teavitatakse tootjat sellest eelnevalt. Teavitamise osas tuleb aga mõistev olla – alati ei saa seda päeva täpsusega öelda, sest tihti on ilm takistavaks teguriks, mis võib seire edasi lükata.

Põllumajandusliku keskkonnatoetuse hindamise kohta (sh uuringute aruandeid) saab pikemalt lugeda PMK kodulehelt aadressil <http://pmk.agri.ee/mak/avaleht/>.

[Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse](#) § 62 lõike 2 kohaselt esitab toetuse saaja maaelu arengu toetuse saamise ja kasutamise kohta seireks ja hindamiseks vajaliku teabe.

15. KSA ja KSK TOETUSTE ALUSEKS OLEVAD ÕIGUSAKTID

Kõigi õigusaktide puhul palume arvestada, et lisaks õigusakti nimetuses olevale esialgsele kuupäevale võib neis olla hilisemaid muudatusi. Õigusakte elektroonilisest Riigi Teatajast lugedes palume valida hetkel kehtiv versioon.

15.1. Eesti õigusaktid

- [Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seadus \(ELÜPS\)](#)
- Maaeluministri 26. märtsi 2019. a määrus nr 36 „[2019. aastal „Eesti maaelu arengukava 2014–2020” alusel antavad Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika kohased maaelu arengu toetused](#)“
- Maaeluministri 29. aprilli 2015. a määrus nr 50 „[Keskkonnasõbraliku puuvilja- ja marjakasvatuse toetus](#)”
- Maaeluministri 29. aprilli 2015. a määrus nr 51 „[Keskkonnasõbraliku köögivilja-, ravimtaime- ja maitsetaimakasvatuse ning maasikakasvatuse toetus](#)”
- Maaeluministri 17. aprilli 2015. a määrus nr 32 „[Otsetoetuste saamise üldised nõuded, ühtne pindalatoetus, kliima- ja keskkonnatoetus ning noore põllumajandustootja toetus](#)“
- Põllumajandusministri 10. märtsi 2015. a määrus nr 22 „[Põllumassiivi kaardi koostamise, põllumassiivi piiripunktide määramise, põllumassiivile unikaalse numberkoodi andmise, põllumassiivi toetusõigusliku pindala ning põllumassiivil asetsevate maastikuelementide määramise ja korra ning põllumassiivi kasutamise kohta esitatavad andmed ja nende esitamise kord](#)“
- Põllumajandusministri 14. jaanuari 2015. a määrus nr 4 „[Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded](#)”
- Maaeluministri 22. detsembri 2015. a määrus nr 26 „[Maaelu arengu toetuse andmisest ja kasutamisest teavitamise, toetatud objektide tähistamise ning Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi \(EAFRD\) osalusele viitamise täpsem kord perioodil 2014–2020](#)“
- [Veeseadus](#)
- [Haldusmenetluse seadus](#)
- [Taimkaitse seadus](#)
- [Maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seadus](#)
- [Looduskaitse seadus](#)
- [Muinsuskaitse seadus](#)
- [Põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registri põhimäärus](#)

15.2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu ning Komisjoni määrused

- [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus \(EL\) nr 1305/2013](#), Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548);
- [Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus \(EL\) nr 1306/2013](#) ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/200, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 549–607);
- [Komisjoni rakendusmäärus \(EL\) nr 809/2014](#), 17. juuli 2014, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 rakenduseeskirjad seoses ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi, maaelu arengu meetmete ja nõuetele vastavusega;

- [Komisjoni delegeeritud määrus \(EL\) nr 640/2014](#), 11. märts 2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1306/2013 ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi osas, otsetoetuste, maaelu arengu toetuse ja nõuetele vastavuse süsteemiga seoses kohaldatavatest maksetest keeldumise ja nende tühistamise tingimuste osas ning kõnealuste toetuste ja süsteemiga seotud halduskaristuste osas;
- [Komisjoni rakendusmäärus \(EL\) nr 808/2014](#), milles sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 (Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) rakenduseeskirjad (ELT L 227, 31.07.2014, lk 18–68).

15.3. Muud dokumendid

- European Commission guidance document ([DSCG-2014-32 FINAL Rev4](#)) ON-THE-SPOT CHECKS ACCORDING TO ART. 24, 25, 26, 27, 30, 31, 33A, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41 OF REGULATION (EU) NO 809/2014 AS AMENDED BY REGULATION (EU) 2015/2333 AND REGULATION (EU) NO 2018/746 CLAIM YEAR 2018, GUIDANCE FOR ON-THE-SPOT CHECKS (OTSC) AND AREA MEASUREMENT1;
- European Commission guidance document ([DSCG-2014-33 FINAL Rev5](#)) ON THE LAND PARCEL IDENTIFICATION SYSTEM (LPIS) UNDER ARTICLES 5, 9 AND 10 OF COMMISSION DELEGATED REGULATION (EU) NO 640/2014 AND ON THE ESTABLISHMENT OF THE EFA-LAYER REFERRED TO IN ARTICLE 70(2) OF REGULATION (EU) NO 1306/2013 CLAIM YEAR 2018 ONWARDS;

Edukat taotlemist!

Eesti õigusaktidega saab tutvuda Riigi Teataja kodulehel www.riigiteataja.ee. Euroopa Liidu õigusaktidega kodulehel <http://eur-lex.europa.eu/homepage.html>. Eesti maaelu arengukavaga 2014–2020 saab tutvuda Maaeluministeeriumi kodulehel www.agri.ee. Muude toetuse menetlemisel aluseks olevate dokumentidega PRIA kodulehel www.pria.ee.

Käesolev juhend on koostatud abistavaks materjaliks toetuste taotlemisel. Juriidiliseks aluseks toetuste taotlemisel ja kasutamisel on õigusaktid.